

شہوچہری تہ مہن

عمر امین علی

ناوی کتیب: شه وچه ره ی ته مه ن
ناوی نووسهر: عمر امین علی / پرنیه
بابه ت: وته ی زیپرین
تیراژ: ۱۵۰۰
چاپخانه ی: دهره وه ی ولات
سالی: ۲۰۲۱ میلادی

له به ریوه به رایه تی گشتی کتیبخانه کان ژماره ی سپاردنی (۷۴۹)
سالی (۲۰۲۱) ی دراوه تی

هه لۆیسته یه ك

به گه نچی زۆرم مه به ست بوو ئەنداز یاریکی نه خشه کیش یم، بوئه وهی به شدار یم له بنیاتنانی قه لای سه ره به خوویی نه ته وه کهم، ئاما نجه کهم به دیهینا، به لام داخه کهم قه ده ر پریگه ی نه دام، له نه خشه کاندای ده مبینیی ه وه، به نداوو پردو پریگه و بان و دیوارو ده رگا و په نجه ره و پیپیلکه، ده بوونه وشه ی په نگا و په نگ، خو یان ریز ده کردو وه کو تابلو ده ر ده که وتن، منیش له کو تایی ته مه ندا به پیویستم زانی ئه و تابلویانه بجه مه به رده م نه وه کانی داها توو، به و هیوایه ی پوژگاریک بچنه وه قالبه ئەنداز یاریه که و بینه به ردیکی بناغه ی سه کو ی ئالا که ی کوردستان.

عمر امین علی

۲۰۲۱/۶/۱۰

میٹروپہ کی رہش

۱۶ ای ٹو کتبہ ری ۲۰۱۷

لہ زہ ماوہ ندرنگی فویناوی، بہ تارای سہ وزی

عسینہ وہ، لہ کہ ژاوی دہ بابہ ی (شہ پرامن) دا

بہ دہ ہون و زورنای کوردی، بابہ گور گوریان

بہ پووک پردہ

عمر امین علی

(يا حوم اتبع لو جرينا)

جمهورية العراق

منطقة الحكم الذاتى

(امة عربية واحدة ذات رسالة خالدة)

الاسم: عمر امين على

المواليد: ١٩٥٦

محل الولادة: شمال العراق

القوميه: الكرديه

المهنة: مخرب

سبب الوفاة: تُفِنَ حياً

فى عمليات الانفال

تأريخ الوفاة: ١٩٨٨

قائد عمليات الانفال

برنارد كوشنەر، ئاوازی مۆسىقاى سارپېژبوونى برینه
قولەكانە، مرۆفایه تی له ئاستیدا چۆك داده دات.
عمر امین علی

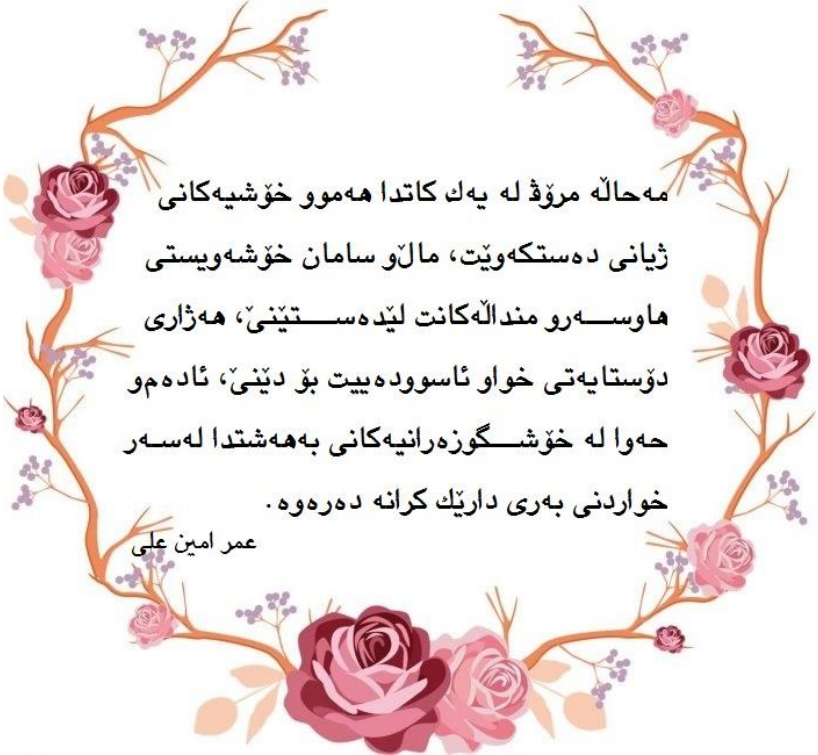
Bernard Kouchner, music's rythem of healing
deep scares, humanity bends the knee to his
majesty.

Omer Amin Ali

چه قو ئه گهر زانيباي له كو تايي
ته مهن كول ده بيت، كاري بريني
هه لئه ده بژارد.

عمر امين على

مەھالە مەرۇق لە يەك كاتدا ھەموو خۆشپەکانی
ژيانى دەستكە ویت، مال و سامان خۆشەويستی
ھاوسەر و منداڵەكانت لیدەستتینی، ھەژاری
دۆستایەتی خواو ئاسوودەییەت بۆ دینی، ئادەم و
حەوا لە خۆشگوزەرانپەکانی بەھەشتدا لەسەر
خواردنی بەری دارێك کرانە دەرەوہ.

عمر امین علی

له مملانیی دوو لایه نی رکا به ردا،
ئو هدیان که به ره و شکسته، هانا
بۆ بهر پۆخله واتنی زمان ده بات.

عمر امین علی

ئەو پاروھى كە ئىستا دەخۆيت، شوپنە وارەكەى
چل رۆژ لە جەستە تدا دەمىننیتەو، جا ئەگەر
حەلال بىت، ئەوا لەو ماوھىدەدا چار شتەكان
بە روونى دەبينىت، گوچكە شتەكان بە راستى
دەبيستىت، مېشكيش بەرەوانى بىردەكاتەو،
تۆو كەشت مندالى چاكە كارى لى پەيدا دەبى،
ئەگەر پاروھەكەش حەلال نەبى، ئەوھيان خۆت
بىرىكى لى بكەوھ.

عمر امين على

نیشتمان دایکی شه هیدانه، همو و نه وانه ش که دلیان نه خوشه،
و ده کو بیوهرن ته ماشای ده که ن، به و هیوایه ی مژیکی لیدهن.
عمر امین علی

مقەس ئەلقە لەگۆی پەنجە ی خاوەنە کە یە تی .

عمر امین علی

دکتور ئه گه ر بوو په بازرگان،
دەرمانه کان دهینه ژه هرو،
نه خوشخانه ش دهینه زیندان.
عمر امین علی

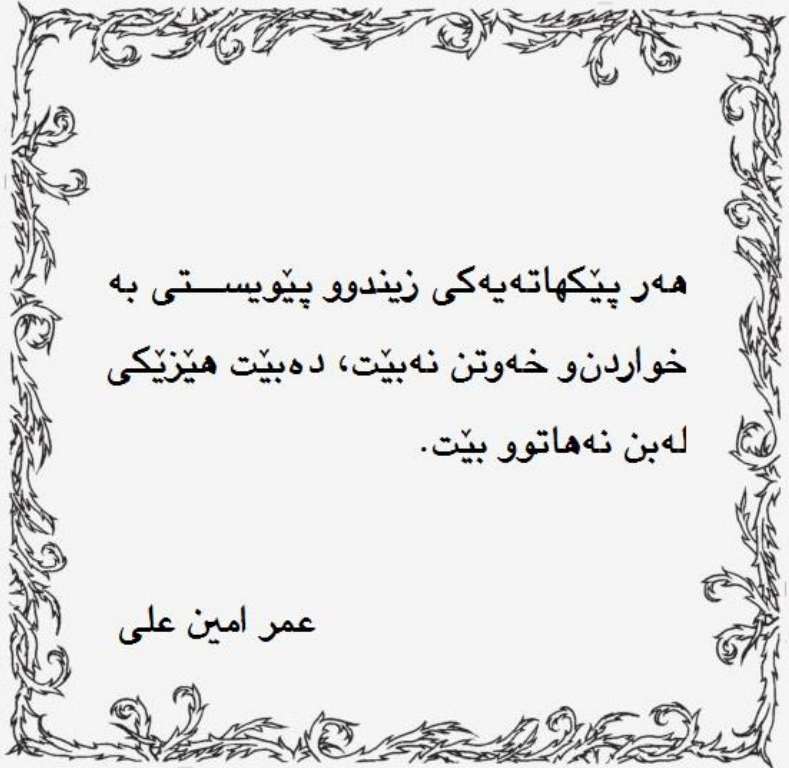

پيۋەرى عەقل

ھەر كاتىك ھەستت كرد كه مەيلىت نىيە، شتىك
له بەرژەوھەندى گشتى بوخوت دابىن بكةيت،
بزانە ئەوہ خەرىكە دەبىت بە مرؤف.

عمر امين على

هەر پیکهاتهیهکی زیندوو پیویستی به
خواردن و خهوتن نه بیټ، ده بیټ هیژیکی
له بن نه هاتوو بیټ.

عمر امین علی

مامۆستای سه‌رکه‌وتوو،

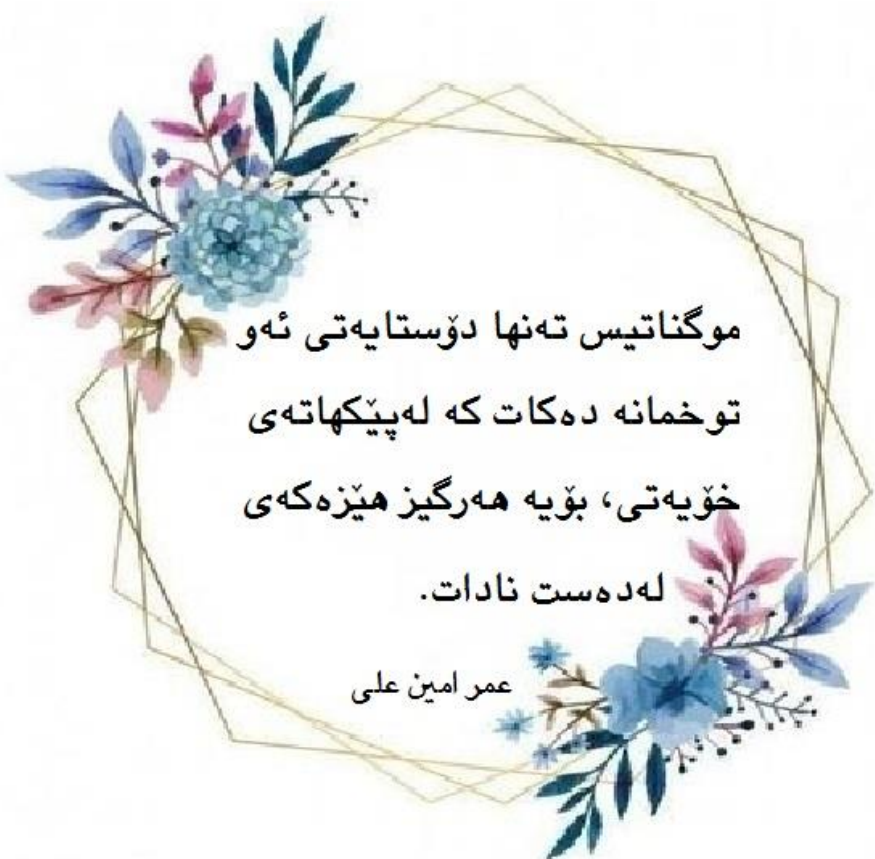
قوتابیه‌کانی له‌خۆی

زیره‌کتر ده‌بن.

عمر امین علی

موگناتیس ته‌نہا دۆستایه‌تی ئه‌و
توخمانه ده‌کات که له پیکهاته‌ی
خۆیه‌تی، بۆیه هه‌رگیز هیژه‌که‌ی
له‌ده‌ست نادات.

عمر امین علی

میینه ی پیشکه شکار له که ناله کانی راگه یاندن،
له به رده م کامیرا نه وهنده خویمان سه غله ت ده که ن،
دوای ماوهیه ک وه کو نیینه دهرده که ون.

عمر امین علی

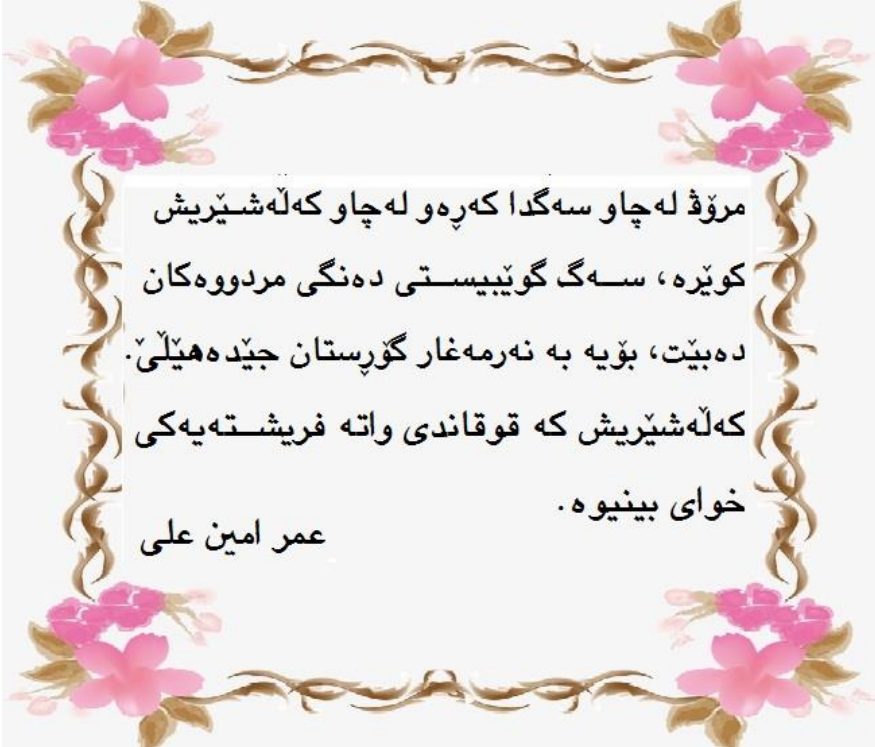
پیکه نین و گریان

پیکه نین لۆمه ی گریانى کرد: (هه رکاتیک من
سه فهر ده که م شوینه که م لى داگیر ده که ی)،

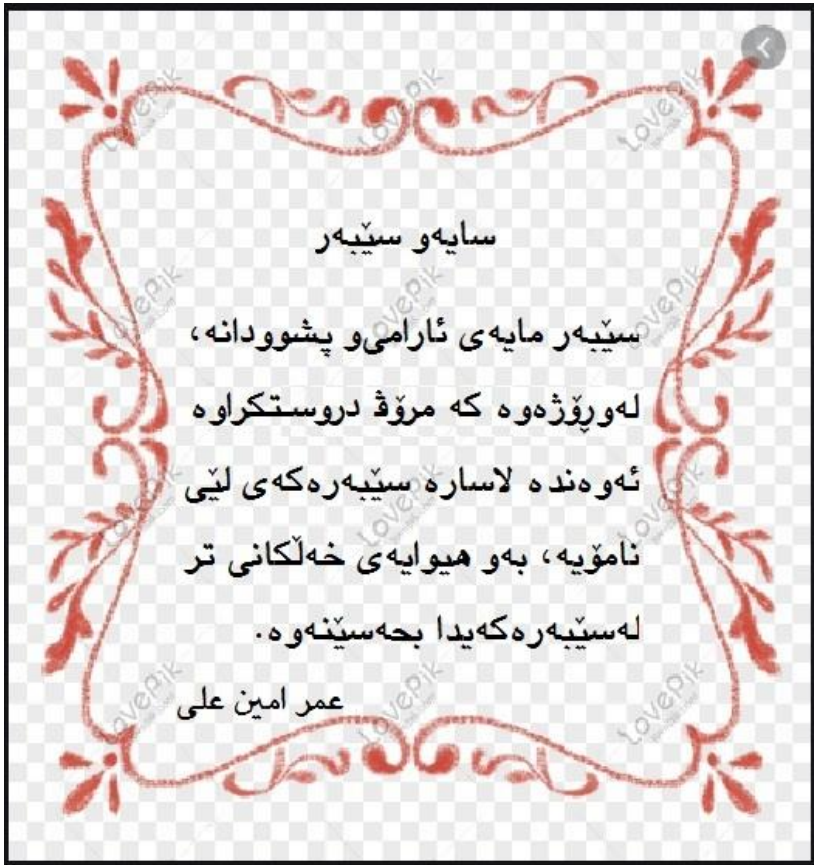
گریان وه لامیدایه وه:

(له دووری تو شیوه ن ده که م).

عمر امین علی

مروڻ له چاو سه گدا كه ره و له چاو كه له شيريش
كوڙه ، سه گ گوييستي دهنگي مردووه كان
ده بيت ، بويه به نهرمه غار گورستان جيده هيلي .
كه له شيريش كه قوقاندي واته فريشته يه كي
خوای بينيوه .
عمر امين على

گوشت خوراکی درنده‌کانه،
سه‌رنج بدهن: شیرو پلینگو
گورگ و ریوی و چه‌قه‌ل و سه‌گ
له گوشتخوره‌کانن.

ئەو تيشك و شەپۆلە ناديارانەى
لە قزى ئافرەتانەو دەردەچن،
فريشتهكان نارەحەت دەكەن و
پەردەى دلى نيرينهكانيش كون
دەكەن.
عمر امين على

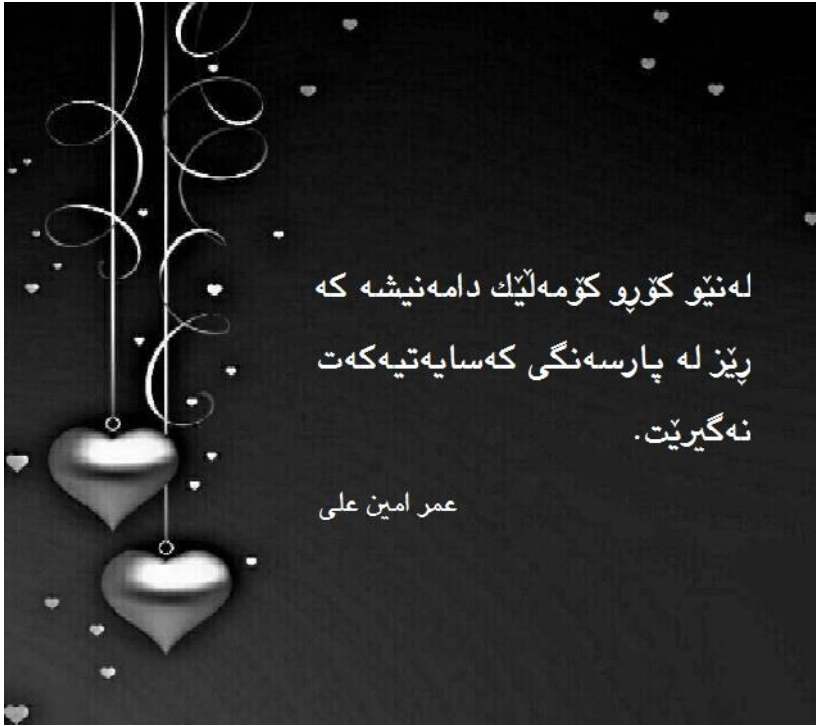
که دەسە لاتداریک دیارییه کت پیدە بە خشی،
دنیابە ئەوێ ریشمەت لە مل دەکات،
لە داها تووشدا شتیکت لیوێ رده گریته وە
زۆر لە بەهای دیاریه که ی بە نرختره،
جا لە وانیه ئەو شته گیانی خۆت بیته، یان
شەره فو ناموسی که سوکاره که ت.
عمر امین علی

له هەر کۆمه‌لگایه‌ك ئەگەر ژماره‌ی
ياساناسان زۆرتر بێت له ژماره‌ی کارمه‌ندانى
خزمه‌تگوزارى شاره‌وانیه‌كان،
واته: کۆمه‌لگایه‌كى بۆگه‌نیوی بى‌ یاسایه،
وه‌ك به‌رمیلی زیلّ وایه.

عمر امین علی

له نیو کورو کومہ لیک دامہ نیشہ کہ
ریز له پارسہ نگی کہ سایہ تیہ کہت
نہ گریٹ.

عمر امین علی

سهرمۆر

په رده ی کچینی په نجه موری پاکي و
بیگه ردییه، خوا به خشیویه ته کچان.

عمر امین علی

ده زیّحه که ی ملی خه نجه ر، برپاری
اعدامی شه ره . عمر امین علی

گواره پھیامی مہکری ٹافرہ تانہ بؤ

ورژاندن و پراکیشانی پیوان!

عمر امین علی

چاوچنۆکی دامین و چاوه کان،

له نیۆ گۆردا چاره ده کرین.

عمر امین علی

له بنه په تدا له سه ر ئا ده ميزاد نووسراوه :
(له ماوه ي چل پوڅ، نينو که کان کورت بکړينه وه).

عمر امين على

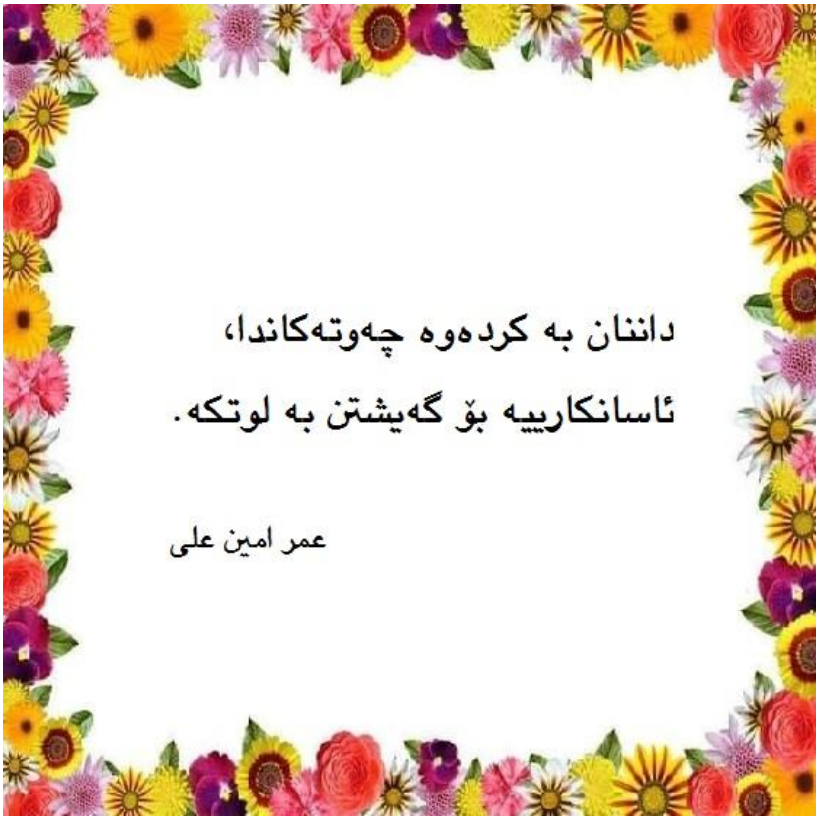
ئەگەر دەتە ویت ژیرانە بژیت،

و ەك میشی ەنگ بە،

ەنگوینیش دروستبکەو

ئامادەشبه بۆ پیوەدان

عمر امین علی

داننان به کرده وه چه وته کاندا،
ئاسانکارییه بۆ گه یشتن به لوتکه.

عمر امین علی

سمیّی گوره نیشانه‌ی
لاوازی خاوه‌نه‌ک‌یه‌تی.
عمر امین علی

مزگه تو که نیسه مالی خوان

خوآش نایه ویّت به هوی دیوی دهره وهی
ماله کانی خووی به خه لکی بناسینی، به لکو
مه به سته تی دیوی ناوه دیان شایسته تی
ئه وه بن که مالی ئه ون.

کوتانی پیست، وهکو هیمای هاتووچویه،
به ئاسانی ریگهت نیشان دهدات بو ئه
مه به سته ی که ده ته ویت بیگه یه .

هیمای میشی هه نگیش نیشانه ی رشتنی
هه نگوین و پیوه دانه !

(عمر امین علی)

تەرازووی سروشت

لە پەیرەوی دەستپاکی و راستییژیدا، ھەرگیز
مەترسی و دانبەخۆداگریبە و مەردانە بژی،
بیگومانبە رۆژیک دادیت نەیارە کانت بەرانبەرت
چۆك دادەدەن.

عمر امین علی

لووت به رزی

لووت بۆ بۆنکردن و.....

هه واگۆرکی میشک دانراوه

ئاگادار به به رزی مه که وه.

عمر امین علی

تالای مملانی

له نیو نه ته وه یه کی ناته بادا،
دیمو کراتیه ت بو یاغه و
یاساش هه بنانه ی فرت و فیله .
(عمر امین علی)

ساده و ساویلکه‌یی

میلله‌تی نه‌زان کویرانه عاشقی شته‌کان
ده‌بیّت و به‌زووییش لییان بیزار ده‌بیّت،
بۆیه به‌رده‌وام ده‌ستخه‌رو مال ویرانه.

عمر امین علی

لۆمه کاره کان وه کو سه گ وان،
سه گيش کلکی خۆی نابینى،
ته نها کلکی ئه وانى تر ده بينى.
کلکه که شى خواره و به دريژايى
ته مه نى راست نابيته وه .

عمر امين على

مەترسیدارتیرین جۆری ئەنفلە وەنزا
لەنیو کۆمەلگا ئەو دێهە کە: دانو وەرۆ
پزیشک و مامۆستا لە مەملانیی
حیزبایەتیە وە بگلین.

عمر امین علی

ئازادى به بى ياسا، تریكى بۆنداره .
عمر امین علی .

هەتا نانەواخانەيەك نەكەيتەوہ بۆ ميللەتەكەت، ھەول
مەدە كۆتەبخانەيان بۆ بۇنيات بۇنيەت، ھەتا سووتەمەنى
سەرماي زستانيشيان بۆ دابىن نەكەيت، ھەول مەدە
نەمامىكيان بۆ بچىنەيت.

خۆشیه‌کان ته‌مه‌نیان کورته، له‌سه‌ر
په‌رده‌ی دلّ ده‌نیشه‌وه‌و، دوا‌ی ما‌وه‌یه‌ک
ده‌فرین و ئاخ و داخ جی‌ده‌هیلن .

عمر امین علی

به کارهینانی ده زیجی دریژ، وه کو
بویاغکردنی سمیله کان وایه.
عمر امین علی

که سته مکاری سهر هه لده دا
تۆله دیتو،
بانگی ئازادی لیده دا.

عمر امین علی

بیکاری فیّری ئه وهت دهکات که
کاریکت دهستکهوت،
ماندوونه ناسانه ئه نجامی بدهیت.
عمر امین علی

گریان: دهر باز بوونی زیندانییه له زیندانه که ی.

عمر امین علی

ناو ناسنامه‌ی که سه، پییه وه ده ناسریت و له ژیانی
دنیا دا به خت و په یوه ندیه کانی دیاریده کات، له ژیر
کاریگری که سایه تیه که یدا،
هر به و ناو ه ش رادهستی خاک ده کریتته وه و،
دوای زیندوو بوونه وه ش به ناوی خوئی و باوکی بانگ
ده کریت بو لیپرسینه وه .

عمر امین علی

ئافره ت به قرچه قرچ و گلۆپ
ته قاندنی بنیشته که ی نیۆ
دهمی، له که سایه تیه که ی
خۆی که م ده کاته وه .

عمر امین علی

پاره، کهر دهکات به شیر،
دهسه لائیش، ریوی دهکات به حاکم!

عمر امین علی

که میوزیک بوو به خۆرک، جهسته وهک رهوشهنی

رووناکی دهرهوشیتته وه .
عمر امین علی

ئافرهت ئەندازياری بنياتناني
كۆمه لگايه، دووركه وتنه وه له
ئهركه كاني گۆمه كه شلوي
دهكات.

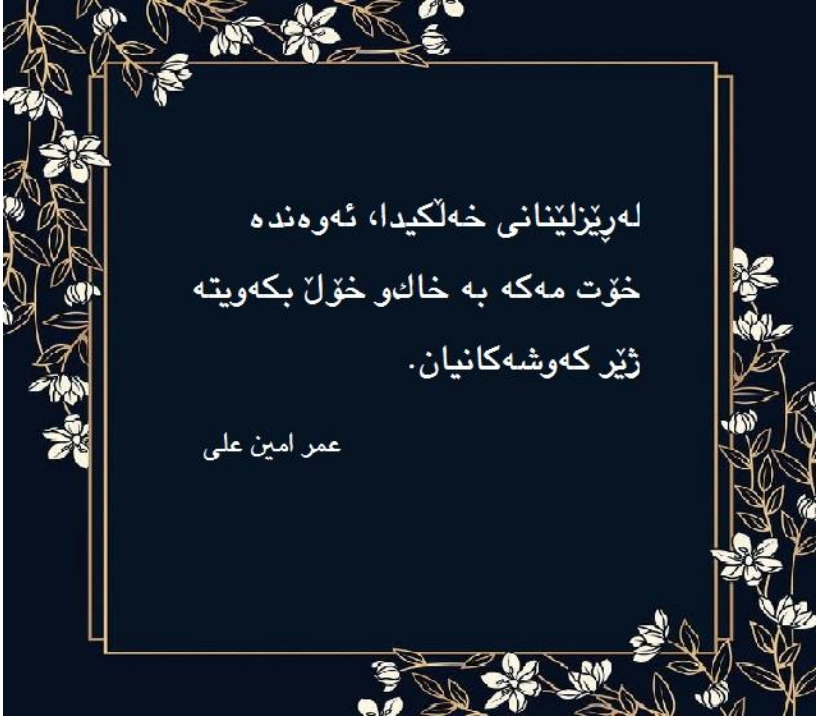
عمر امين على

پۆشاک پەردەى شەرمە، شەرمیش
دەربىرنى ناخە، ناخیش بەردى
بناغەى کەسایەتییە، کەسایەتیش
رەنگدانەوەى پیکهاتەى جەستەیه،
ئادەم و حەواش کە دامینەکانیان
دەرکەوتن، بە گەلای داری بەهەشت
دایانپۆشین.

عمر امین علی

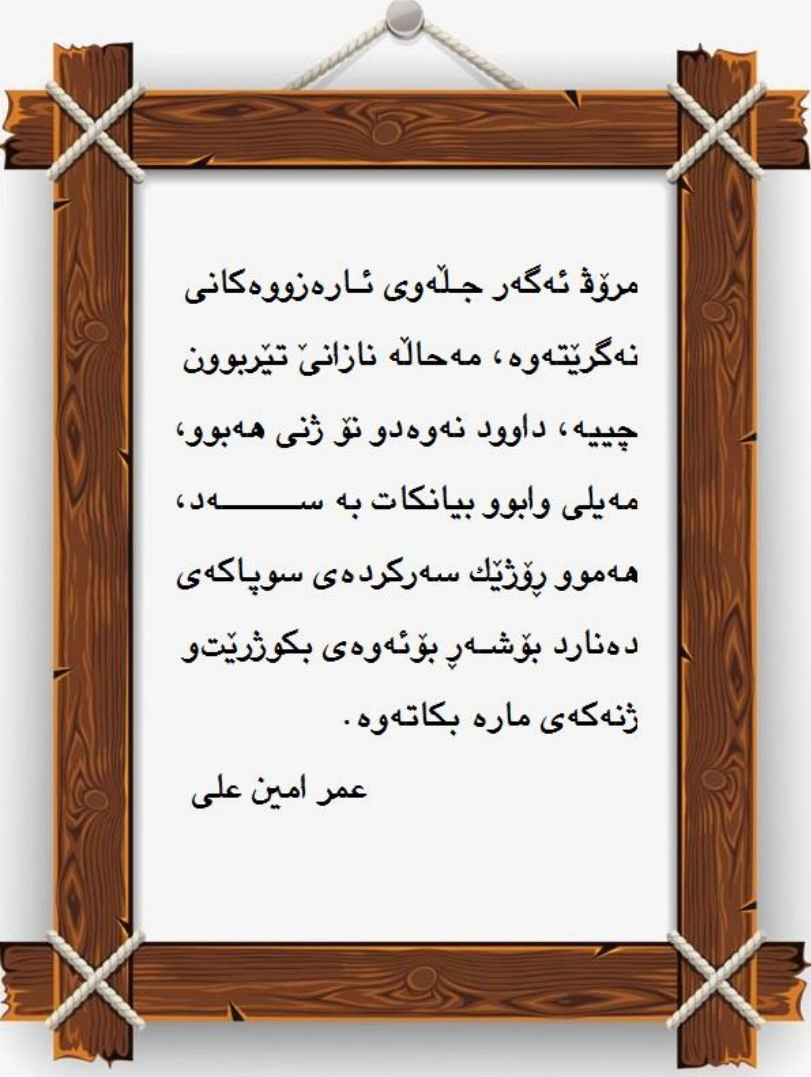

کتیب بو خویندنه وهیه نهك نمایش کردن.

مروڧ ئه گەر جله وى ئاره زووه كانى
نه گريته وه ، مه حاله نازانى تيربوون
چييه ، داوود نه وه دو تو ژنى هه بوو ،
مه يلى وابوو بيانكات به سه د ،
هه موو رۆژيک سه ركرده ي سوپا كه ي
ده نارد بۆشه ر بۆئه وه ي بكوژرئيت و
ژنه كه ي ماره بكا ته وه .

عمر امين على

ئەگەر نيازات پاك بىت، گرنگ نىيە دىخونى
پانتۆلەكە پەتە يان لاستىك.

عمر امين على

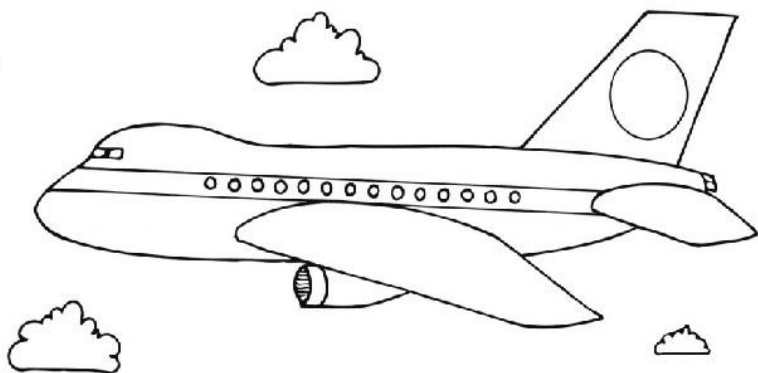

ھيچ تەلەيەك ئەو ۋەندەي تەلەي ئافرەتان

عمر امين على

ھەستيار نىيە .

له فرۆكه خانه‌ى مردندا، رۆيشتن به‌بى گه‌رانه‌وه‌يه، گه‌شتيار داواى
په‌ساپورتو فيزه‌ى ليناكريت، ريگه‌شى پينادريت هيج پيداويستيه‌ك
له‌گه‌ل خويدا به‌ريت، به‌ رووتى به‌ ئيهراميكى سيبه‌وه به‌ريده‌كريت،
كيشه‌كه له‌وه‌دايه كه‌س ناراسته‌ى فرينى فرۆكه‌كه نازانيت!

هه تا مهیدانی عه قلّ فراوانتر بیّت، شوینی

زیاده ره وی قسه کردن تهسک ده بیته وه.

عمر امین علی

بۆ چاره سەرى تىنويه تى
مه به ستيك، هه ولده ئاوه كه
له سه رچاوه كه يه وه بخويه وه .
عمر امين على

پیوهر

خیانہ تی بازگان و ئوانہ ی له بواری ئابووری
کارده کهن، زور مه ترسیدارتره له شکستی
بهره کانی جه نگ.
عمر امین علی

لە شۆرشی چەواشە کاریدا
شۆرشگێرەکانی دوینی
بۆ بەیانێ دەبنە دکتاتۆر.

عمر امین علی

شیتایه تی

هه موو خووشه ویستییه ک
پله یه کی شیتایه تی تیدایه ،
عاشق بوونیش لوتکه ی هه ره
به رزی نهو شیتایه تیه یه .
عمر امین علی

دەرمانخانە ی دل

دلّ مهمله که تیکی فراوانه ، له دەرمانخانە که یدا
چاره سه‌ری هه‌موو دهر دیک هه‌یه ، ته‌نها مردن
نه‌بیّت ، هه‌موو دەرمانه‌کانی له کارگه‌ی عه‌قلدا
دروسته‌که‌رین ، ئافه‌رین بو ئه‌وه‌که‌سه‌ی له‌کاتی
دیاریکراوی خو‌یان به‌کاریان ده‌هینیتو ، خو‌ی
ناداته ده‌ست شه‌رابی ئاره‌زووه‌کان .

عمر امین علی

له نیو هه موو گه لو نه ته وه یه ك كه سانی
وهكو (غاندی) و (ماندیلا) هه لده كه ون،
له نیو نه ته وه ژیره كان، وهكو سومبلی
مرۆیی داده ندرین، له نیو نه زانه كانیش
ده كړینه فهرشی سوری ژیر پیی سه ركرده
خوسه پینه كان.

عمر امین علی

زیادبوونی خاوهن بیروانامه‌ی بالآ له
ئاست بیروانامه‌ی مام ناوه‌ند، کۆمه‌لگا
به‌ره‌و مت بوون و گه‌نده‌لی ده‌بات.

عمر امین علی

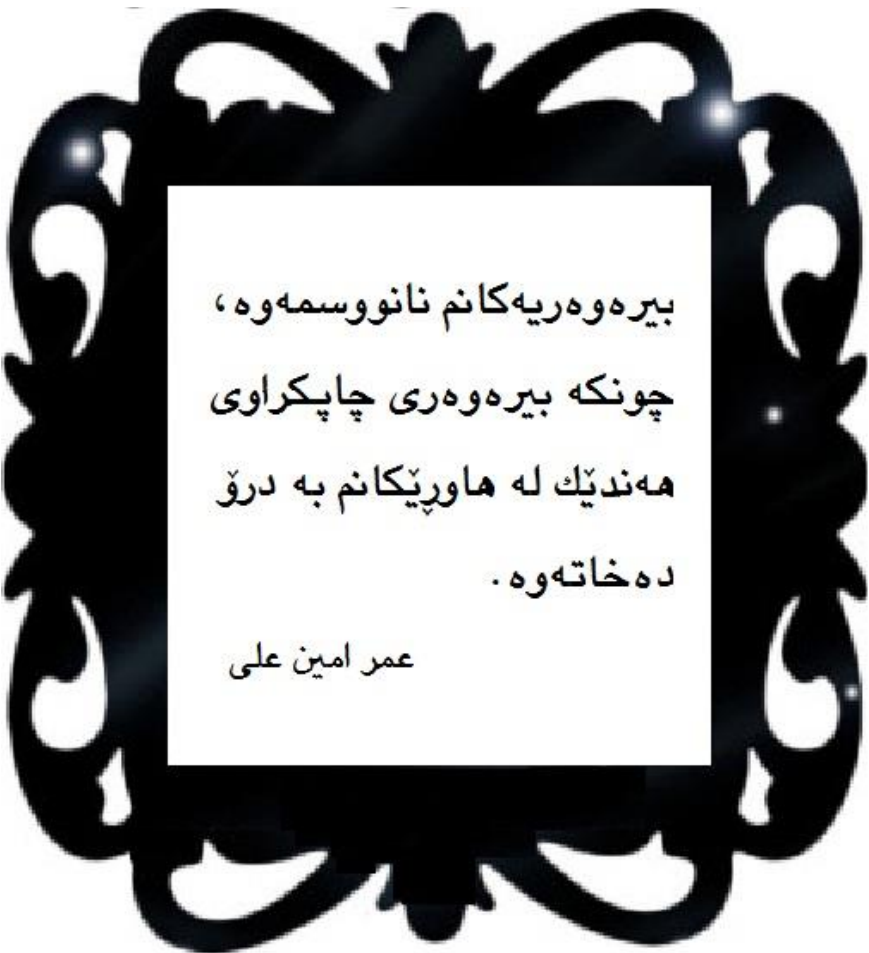
ئەگەر شىۋە كەشت بشارىتەۋە، پەفتارە كانت

شاھىدەت لەسەر دەدەن.
 عمر امين على

گولەبە پۆژە ئەگەر پووی خۆی لە خۆر وەرگیریت،
دەنکەکانی پوچەل دەبن.   عمر امین علی

بیره وه ریه کانم نانوسمه وه ،
چونکه بیره وه ری چاپکراوی
مه ندیک له هاوړیکانم به درۆ
ده خاته وه .

عمر امین علی

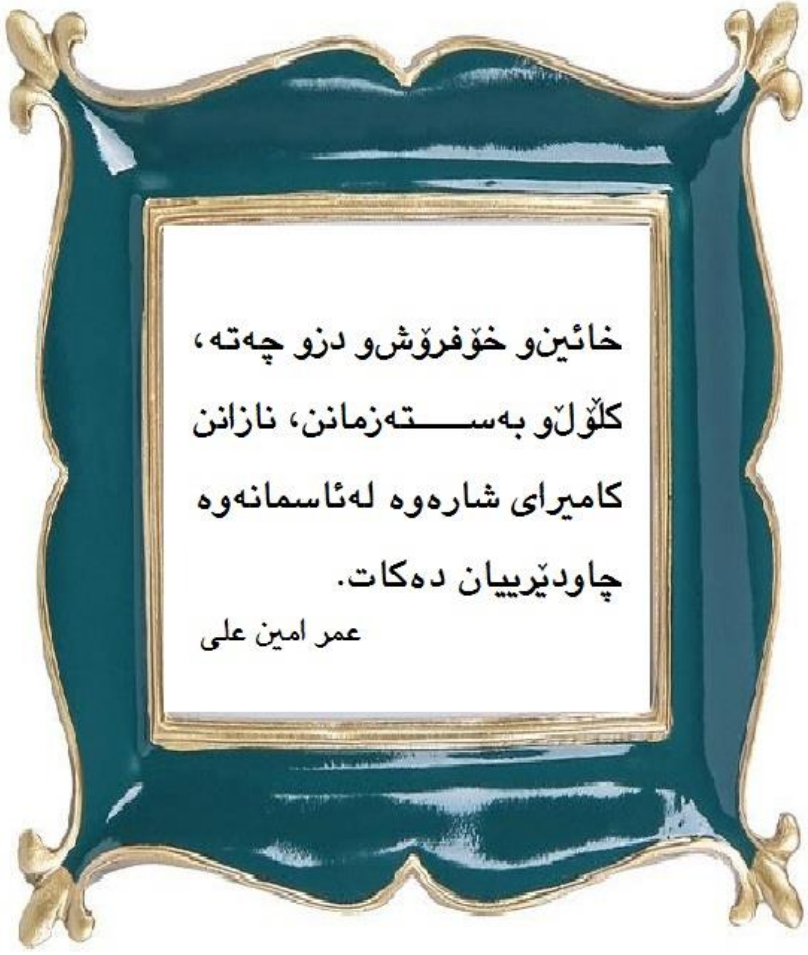

ھەر نەتەۋەدەيەك نەگاتە ئەو قۇناغەي
بويۋرانا پەنجەي بۇ چەوتىەكان دريژ
بكات ، ھەرگىز نابىتتە كۆمەلگايەكى
شارستانى.

عمر امين على

له شه پری نیوان دوو به رده کھی ده ستار، ده م و
ددانی یه کتر ده شکینن له پیناو ئاردی پاروه نانی
مه ژاره کان. عمر امین علی

خائین و خوفروش و دزو چہ تہ ،
کلؤل و بہ سستہ زمانن ، نازانن
کامیرای شارہ وہ لہ ئاسمانہ وہ
چاودیرییان دہ کات .
عمر امین علی

ياساى سروسشت چەند بە جوانى خۆى
دەنوئىنى، كە مېشـوولە بە نوکە كەى
دووپشكە كان دەورژىنى،
رەشە باش دى مېشـوولە كە تىكدە شكىنى،
بۆيە رۆژىك رەشە بابى مېشـوولە كە خۆى
وون دەكاو دووپشكە كەش سەردەردىنى.

عمر امين على

بزماری پینه دۆز، لووتی خوئی
بهشکاندن ده دات، له پیناوی
چاککردنه وهی که وشى دراوی
مه ژاریکدا.
عمر امین علی

ناوه ناوه سهردانی دۆسته کانت
بکه، بۆئه وهی ره زاگران نه بیت.

عمر امین علی

رہ شبہ لہ کی پیتہ کان

پیتہ کان لہ ئہ لفہ وہ تا کو یی؁
کہ ر سہ ی خاوی زمانی نہ تہ و ہن؁
دہ تہ اندریت ئاشتی و تہ بایی و
پی کہ وہ ژیان و فہ ر ہہ نگی کی
نایا بیان لی؁ دروست بکریت.

عمر امین علی

خه لکی بیّ وهفا مانای نازار

نازانیت.

عمر امین علی

نه خشاندن

که نووسینیک له سهر په ربه کی ساده
ده نووسیت، واته: به شیکي ساده یی
په ربه که ت رهش کرد، جا نه گهر هاتوو
نه و ره شپوونه نه بوو به مایه ی جوانتر
دهرکه و تني په ربه که، واته تو به نه زانی
نوکی پینووسه که ت به کاره ی ناوه.

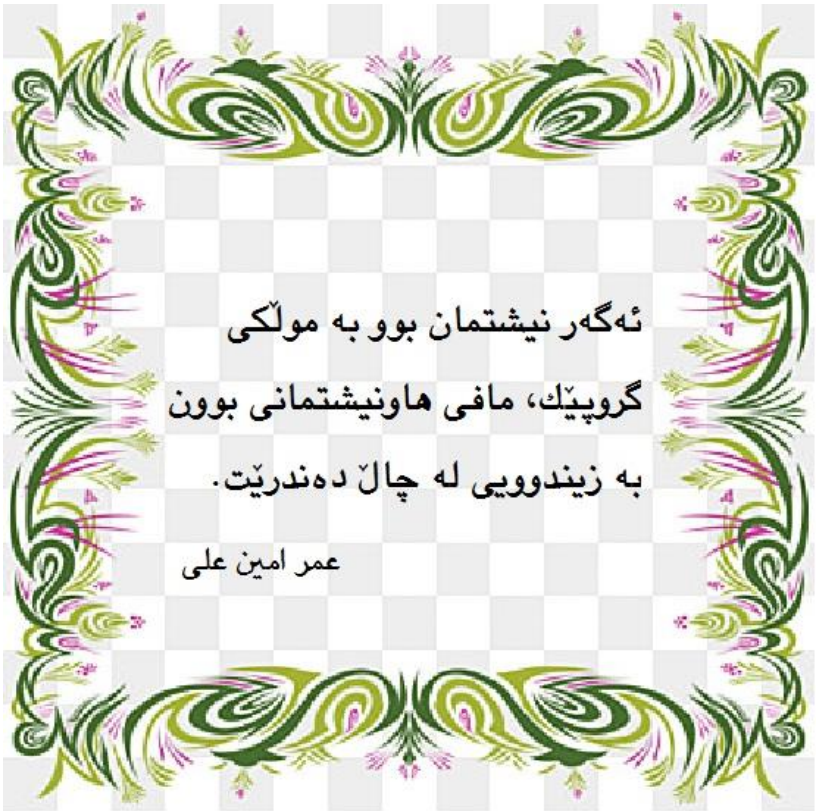
عمر امین علی

ماچ

ماچ هه نڱاوی یه که می تیځه لښوونی
پووح و جه سته یه، شویننه واره که ی
له سهر په رده ی دل جیده هیلت.

عمر امین علی

ئەگەر نیشتمان بوو بە مولکی
گروپیڤک، مافی ھاو نیشتمانی بوون
بە زیندوویی لە چال دەندریت.
عمر امین علی

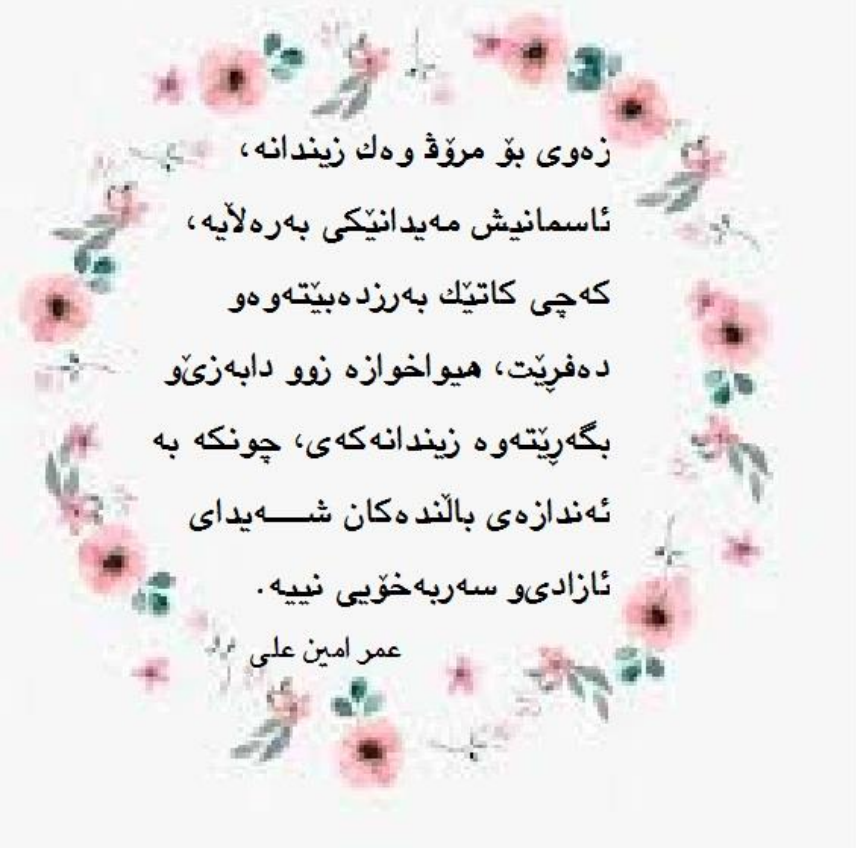
که دهسه لاتیکی گنده ل له دایک
دهبیټ، بهرتیل توکهری دهکات.

عمر امین علی

له هه موو بواره كاندا، لايه نى دۆراو
ئەگەر دان بە شكسته كانيدا نه نيّت،
له ليتاوى رسواييدا زياتر رۆده چيّت.

عمر امين على

زەوى بۆ مرۆڧ وەك زىندانە ،
ئاسمانىش مەيدانىكى بەرەلایە ،
كەچى كاتىك بەرز دەبىتتە وەو
دەفرىت ، هيواخوازە زوو دابەزى و
بگەرپتتە وە زىندانە كەى ، چونكە بە
ئەندازەى بالئندە كان شەيدای
ئازادى و سەر بەخۆيى نىيە .

عمر امين على

مريشكى داماو قونى ده درى و

هیلکه ده کا،

که له بابيش.....

ده قوینى و خوى ده رده خا.

عمر امين على

که هیوایه کت به سبه ینئ نه بیّت،
واتا ئیمرؤ که لکی پیوه نه ماوه.
عمر امین علی

له رەفتارەكانى پابەر ئەو ھىيە خۆى
برىسى بىكات بۆ تىرىبونى گەلەكەى.
عمر امين على

ئەگەر لەشاریکدا شەقامەکان
ببوونە شوینی وەستانی ماشین و
شۆستەکان ببوونە شوینی دانانی
کالای مارکیتهکان، گومانە نه بی
لەو شارە یاسا بەرقەرار نییە .

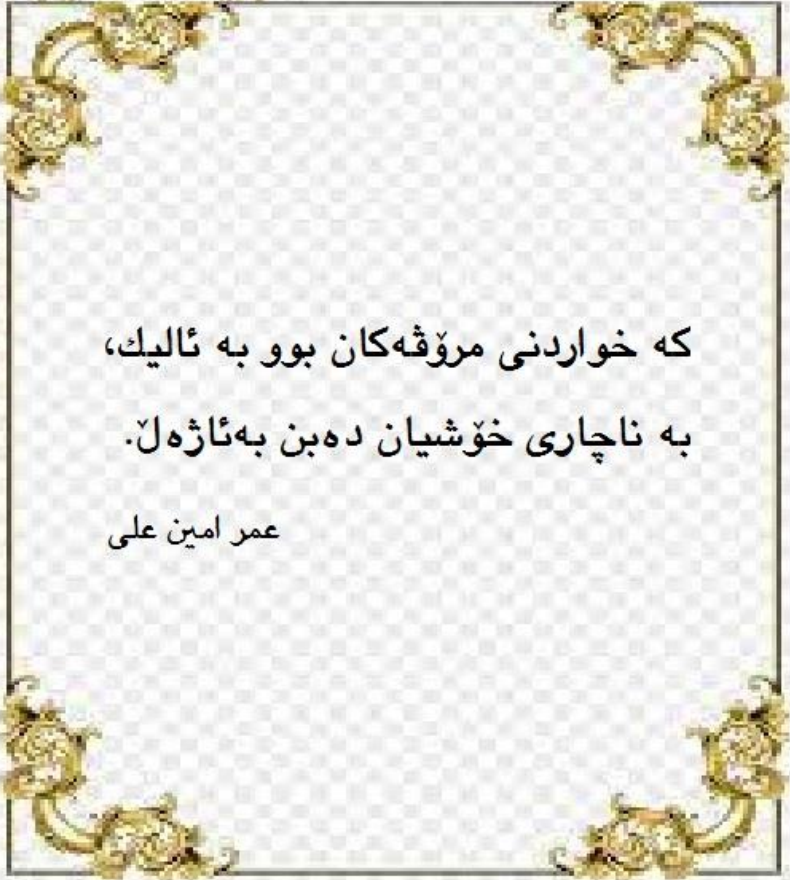
عمر امین علی

که خواردنی مروّقه کان بوو به ئالیک،
به ناچارى خوشيان ده بن به ئاژه ل.

عمر امين على

شیّتایه تییه دوژمنه که ت به
که م بزانیّت، میّشووله یه ک
نه مرودی هه راسان کرد.

عمر امین علی

پیلاره کانت لای پینه دوزیک
چاک مه که وه که وشه کانی
خوی درابن. عمر امین علی

زېږهوكارى پاكردنه وهى جهستهى ئافره تانه له
كاريگه ريه كانى خويىنى مانگانه، هه ر بويه شه خشلى
ئافره تان زهكات نايگريته وه .
عمر امين على

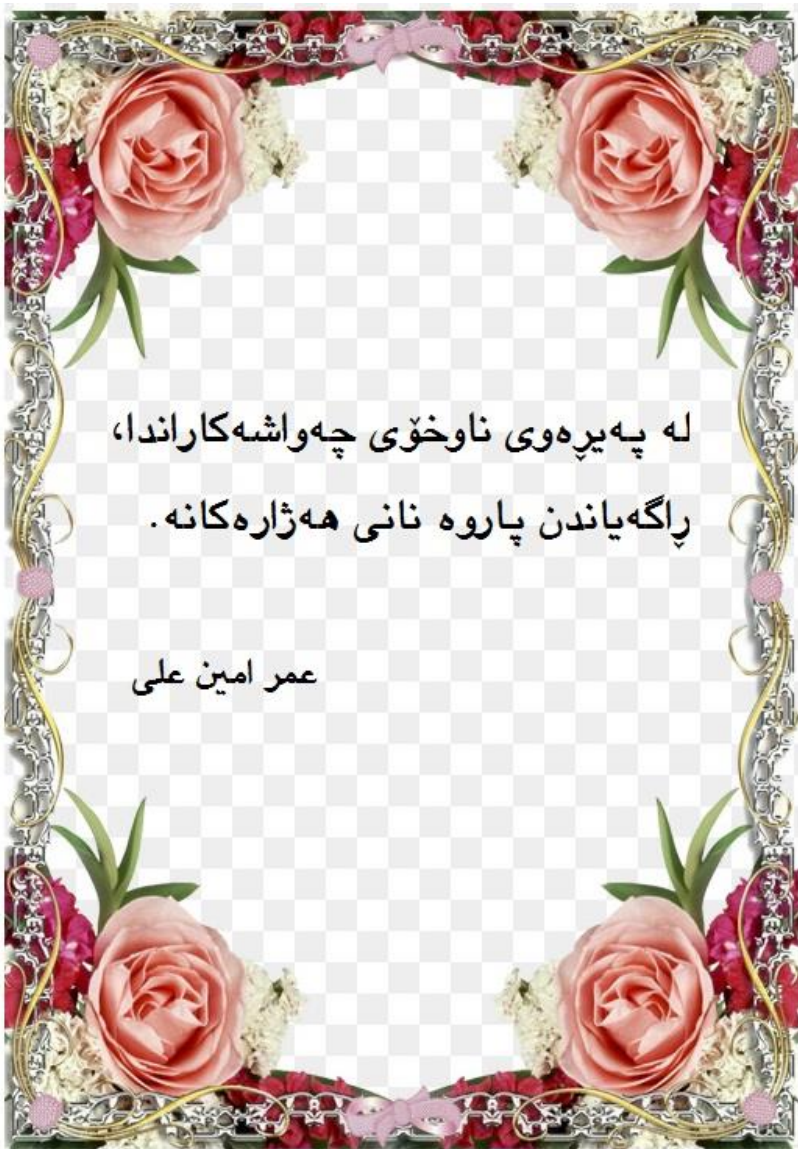
خه‌ته‌نه

خه‌ته‌نه هه‌نگوینی کوره‌ی ئافره‌تان
به تامتر ده‌کات، خه‌ته‌نه‌ی پیاوانیش
دیاری خواجه بو ئافره‌تان.

ئافره‌تیک له مه‌دینه پینان ده‌گوت ام عطیة،
کچانی خه‌ته‌نه ده‌کرد، پیغه‌مبه‌ریش (صَلَّى اللّٰهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) پینی گوت: دایتاشه، به‌لام ده‌ست
دامه‌گره، نه‌وه ده‌موچاوی ئافره‌ته‌که جواتر
ده‌کات و به‌به‌خت تریش (خوشه‌ویست تریش)
ده‌بیّت لای میرده‌که‌ی (سنن ابی داود/5271).

له په پیره وی ناوځوی چه واشه کاراندا،
راگه یانندن پاروه نانی هه ژاره کانه.

عمر امین علی

گرنگ نییه له ماله که ت خاوه ن
کتیبخانه بیت، گرنگه له بیرو
هۆشتدا خاوه نی گه وره ترین
کتیبخانه بیت.

عمر امین علی

ئاگادارى رابدووى خۇتان بن،
مەنگاويك بۇ دواو، ھىزىكى زياترتان
پىدە بەخشى بۇ پىكانى ئامانجەكان.

عمر امين على

بۆ دەولەمەند بوونی زانیاریت،
بەردەوام خۆت بە نەزان بزانه.
عمر امین علی

پازیبوون به به شی خۆت،
فاکسینی ڤایرۆسه دهروونیه کانه.

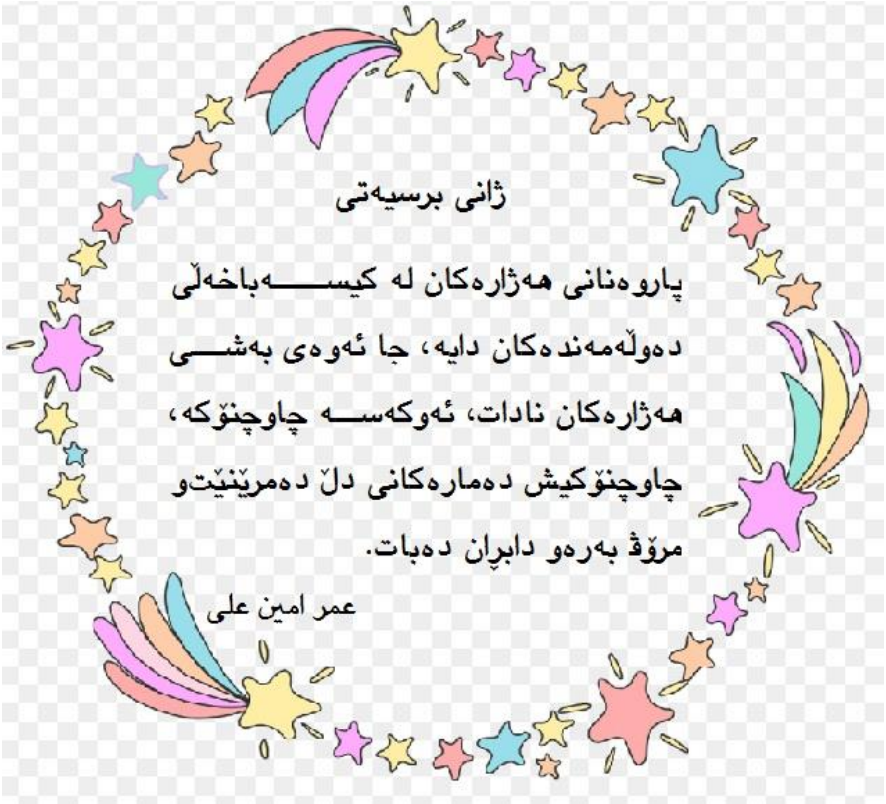
عمر امین علی

جندوکه له حيله ی نه سپه کان ده ترسن

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ
وَعَدُوَّكُمْ وَأَخْرِيْنَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ..... (60) الانفال

Inspire sua Festa

ژانی برسیه تی

پاروه نانی هه ژاره کان له کیسه باخه لی
دهوله مهنده کان دایه، جا ئه وه ی به شی
هه ژاره کان نادات، ئه وکسه چا وچنۆکه،
چا وچنۆکیش ده ماره کانی دل ده مرینیت و
مرۆڤه به ره و دایران ده بات.

عمر امین علی

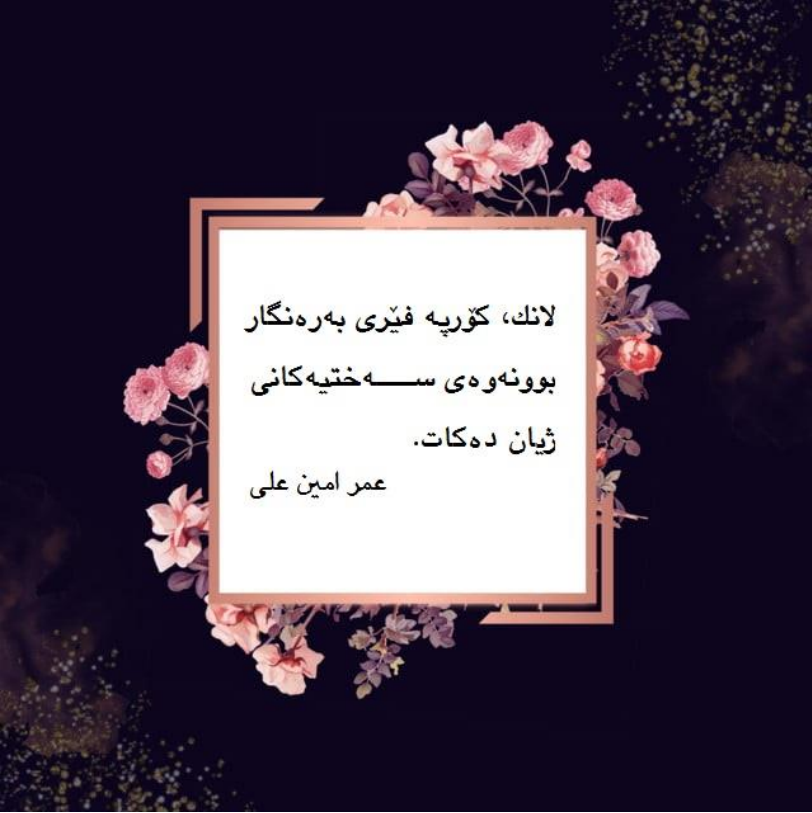
مار له له قله ق ده ترسیټ و شهیدای گوشتی جوچکه کانه،
بویه له قله ق هیلانه که ی له سهر شوینه به رزه کانه،
ته قه ته قی دهندوکه که ی، په یامه و بو ماره کانه.

عمر امین علی

مادام له نه وه کانی ئاده م وحه وایت،
شهرمه زار مه به که هه له یه ک ده که یت،
گرنگ ئه وه یه زوو په شیمانی بنووینی،
ئه وانیش هه له یان کردو په شیمان
بوونه وه.

عمر امین علی

لانك، كۆريه فيرى بهرەنگار
بوونەوہى سەختيە كانى
ژيان دەكات.
عمر امين على

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ
قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ... (40) النمل

ده بیټ ته و نهینیه چیبیت که (ئه صه فی
کوری بهرخیا) به زانستی ناو کتیبه که ، له
چاوتروکاندنیک ته واوی ته خت و تاراجی
به لقیسی له یه مه نه وه گواسته وه به رده م
عه رشی سلیمان له فه له ستین؟

عمر امین علی

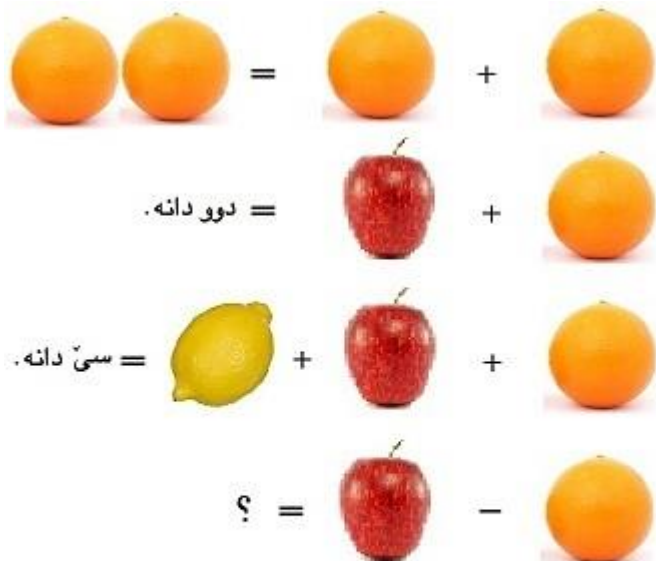
که مامۆستا بوون به شوۆفیری
ته کسی، قوتابیه کانیشی ده بنه
شاگرد فیتەر.
عمر امین علی

فه یله سوفی فه رهنسی (برنارد لیفی)، ده رهینه ری
فلیمی (پیشمه رگه)، پیکوته ی قایروسی دژه
ریفراندومی کوردستان. عمر امین علی

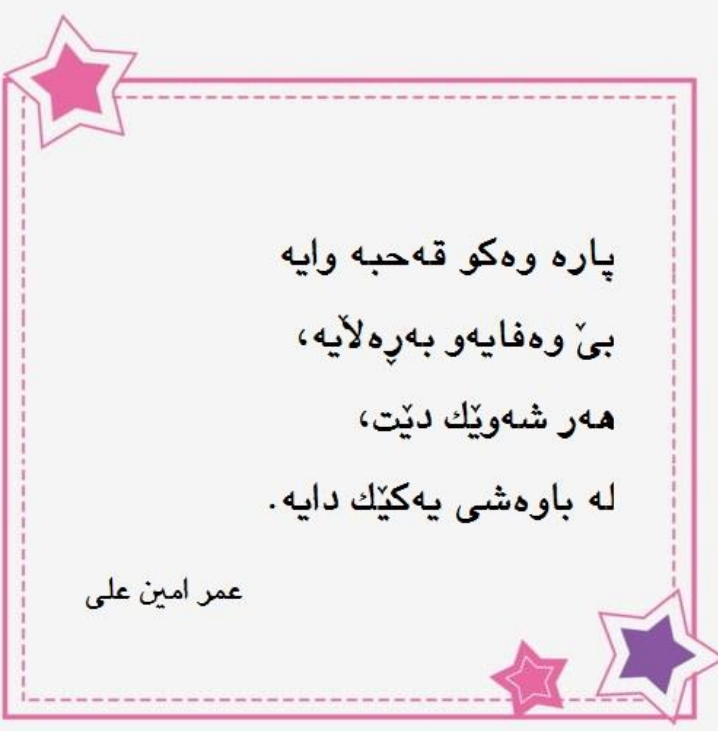
Bernard Levy, French philosopher, director of Peshmerga movie, is the vaccine for the Kurdish referendum phobia.

Omer Amin Ali

له علمى حساب ئه گهر جوړه كان ديارى نه كړين،
هاوكيشه كان پارسه ننگ نابن. عمر امين على

پاره وه کو قه حبه وایه
بی وه فایه و به ره لایه،
هر شه ویك دیت،
له باوه شی یه کیك دایه.

عمر امین علی

هه‌وای ئازادی

مروّڤ به سه‌به‌ستی له‌دایک ده‌بیّت، مافی
خۆشیه‌تی سه‌به‌ست بژیّت، بۆیه کاتیك
سه‌به‌ستی‌ه‌که‌ی لی زه‌وت ده‌کریّت، واته‌:
سته‌م چه‌که‌ره‌ی کرد، سته‌م کردنیش
دامالینه له‌ ره‌وشته‌ مروّیه‌کان.

عمر امین علی

هه گبه ی ته ماح

ته ماح عه مباری ویسته کانی مرۆقه ،
چاوه کانیش دهرووازه سه ره کیه کانی
ئه و عه مبارهن ، بۆیه نه بوونی بازگه
له و دهرووازه مرۆقه به هیلاک ده بات.

عمر امین علی

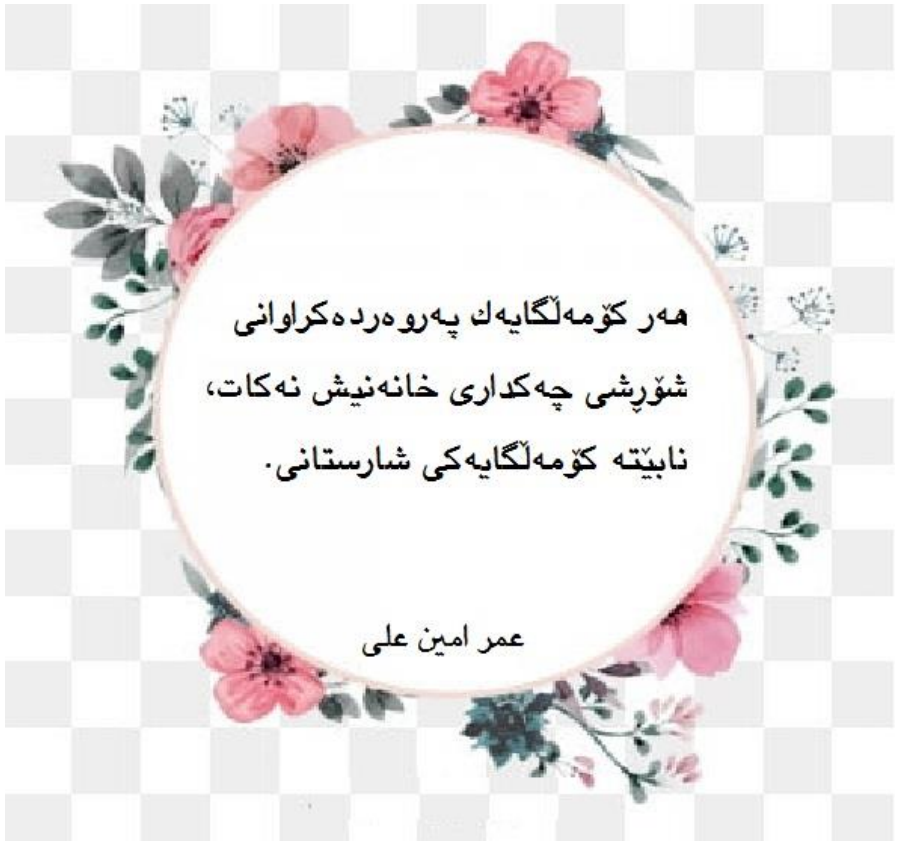

مالی ئارام و خوشگوزهران
هاته هات و ده مبه دمانیی تییدا
نابیستی.

عمر امین علی

تریشقە ی پووچه هەوری ویزدان دەبزۆینی
فرمیسکە ساردو گەر مەکان دەبارینی

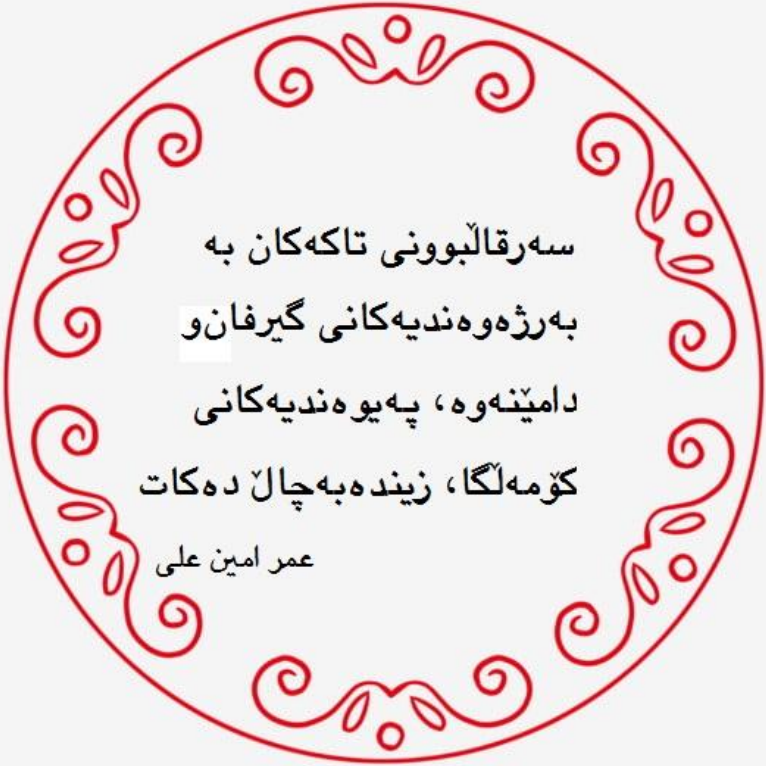
مەر کۆمه لگایه ک په روهرده کراوانی
شورشی چه کداری خانه نیش نه کات،
نابیتته کۆمه لگایه کی شارستانی.

عمر امین علی

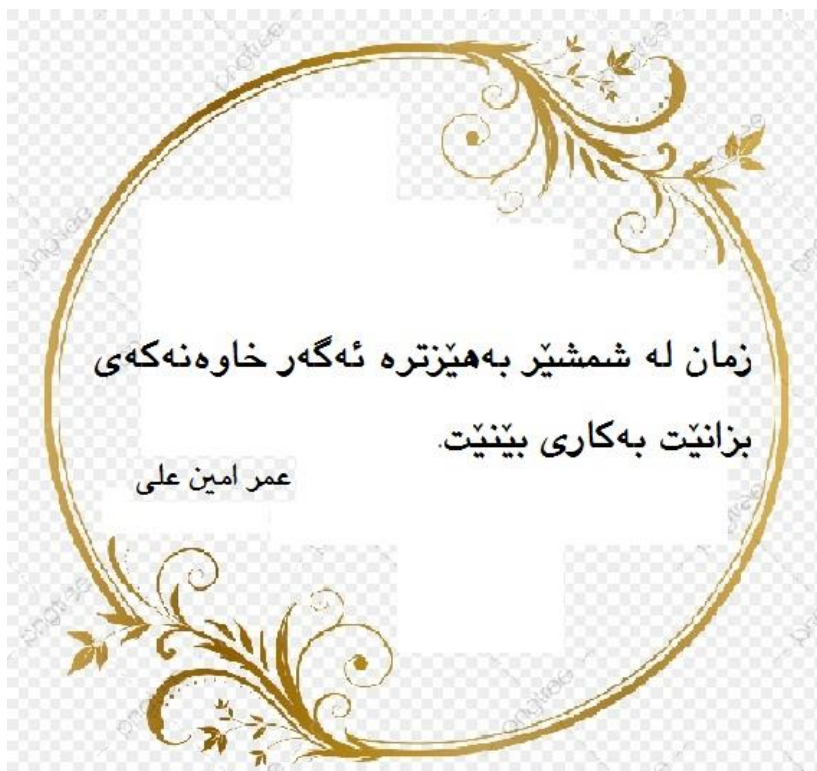
بى ئومىدى

که دادپهروهري له گورده نرى، مروڤ
ناچار ده لیت: تف له ئيمروو خوژگه م
به دوينى، ئيمروى تف بارانکراویش
زور باشته ره له پوژى داهاتوو، چونکه
ههنگاويکم له مردن دواده خات.

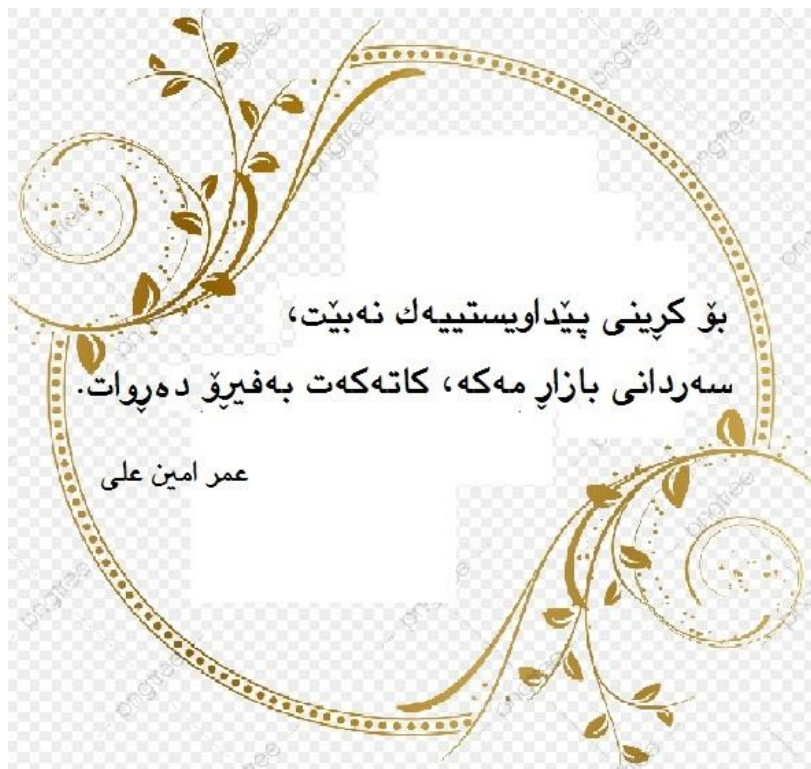
عمر امين على

سەرقالبوونی تاکه کان به
به رژه وه ندیه کانی گیرفان و
دامینه وه، په یوه ندیه کانی
کۆمه لگا، زینده به چال ده کات
عمر امین علی

خۆھەلسەنگاندن

لەژياندا كەلك لە ھەلەكانى خۆتو ھاوړى و
دەورو بەرەكەت وەرگره، دەنا ئاسـۆى
بىر كړدنه وەكانت بە تەسكى دەمىننه وەو
بەرەو شكست دەړويت، بۆيه شەوانه پيش
خوتن رەفتاره كانت ھەلسەنگينه، وتارى
نويزى ھەينيش بۆ چارەسەرى گرتەكانى
ھەفتەى رابردووه.

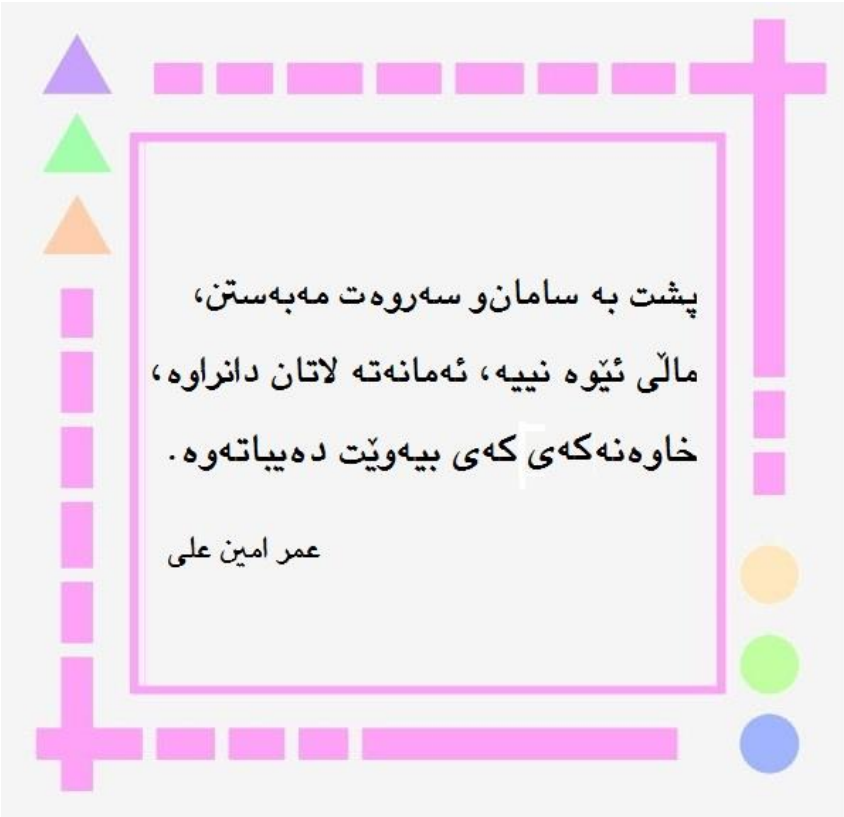
عمر امين على

نه ته وه چه وساوه کان به ئی شی
ده ست برئویان په یدا ده کهن.

عمر امین علی

پشت به سامان و سه روه ت مه به ستن،
مالي ئيوه نيه، ئه مانه ته لاتان دانراوه،
خاوه نه كه ي كه ي بيه وي ت ده بياته وه .

عمر امين على

له شه ترنجه وه فيربووم، هه موو شتتيك
له خزمه تي مه ليك دايه .

عمر امين على

؟

له بىر كوردنە وەدا بۆ ئەجامدانى مەبەستىكى
چارە نووس ساز، پرسىيارىك دىتتە ئاراوه:
(تۆلە ژياندا بۆئەوه هاتووى ھەبىت ياخود
نەبىت؟) .

له زمانى كوردىشدا ئەو دەدەگەيەنى كە:
(ئەگەر ھەبىت بە مەردى بژىيە، دەنا بمرە) .

((to be, or not to be : that is the question))

William Shakespeare

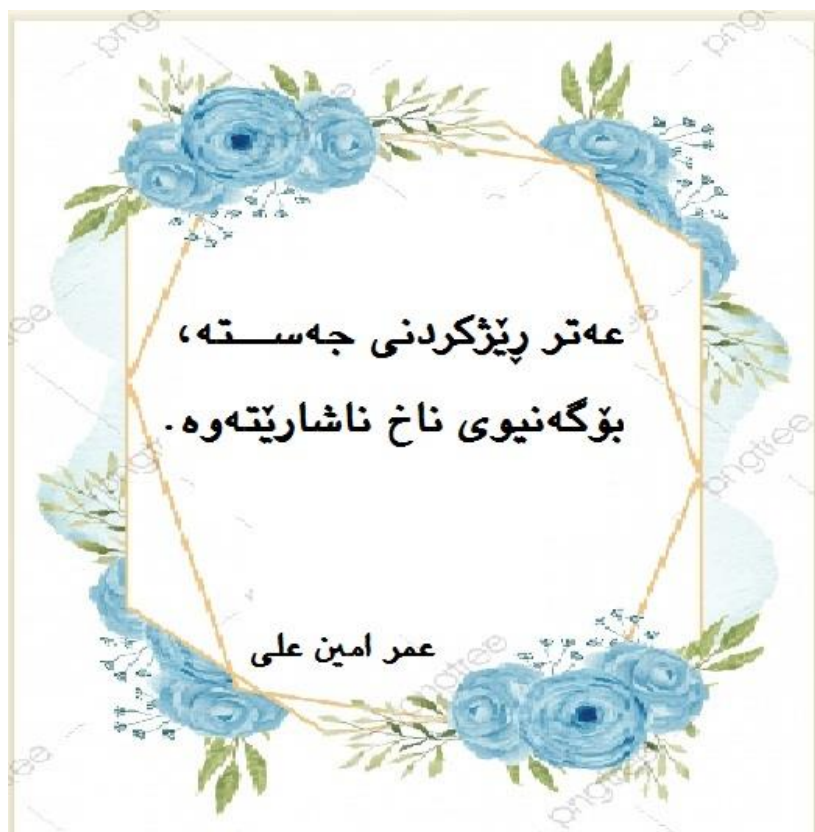
دهستور ده‌رپیئی دایکی گه‌لیکە، ئەگەر درپا،
هه‌موو که‌س به‌ ناحه‌ق ده‌ستی بۆ ده‌با.
عمر امین علی

بەرەفتارەكانت راستى ئايىنەكەت بۆ خەلكى
بسەلمىنە، نەك بە قسەكانى ئەبو ھورەيرە.

عمر امين على

سەماي ئازادى

خۆپىشاندىن كاتىك ئامانجەكانى دەپيكت، كە
خۆپىشاندىران بويرانە بەرەوپىلى گازى فرمىسك
رېژھەلمەت بەرنو پووبەپوى ستەم بېنەو،
گورانكارى پىويستى بە قوربانيدانە، ھاتە ھاتو
ھۆسەو ھەرا، چارەسەرى دەردىك ناكە.

عمر امين على

به زکرتنه وهی پاژنه کان، سه ر و مل قیت
ده کاته وهو بالاش به رزی دنوینی.

عمر امین علی

سياسه تمه دار ئه گهر فيلباز نه بيٽ
له بازگانيه كه ي مائه پوچ ده بيٽ،
كه سيك گهر بيه ويٽ پارسه نكي
خوي نه ئورينيت، سياسته بؤ
فيلبازه كان جيد هيلئ.

دوور كه وتنه وه له سياسته
دهرمانئ دژه پيربوونه.

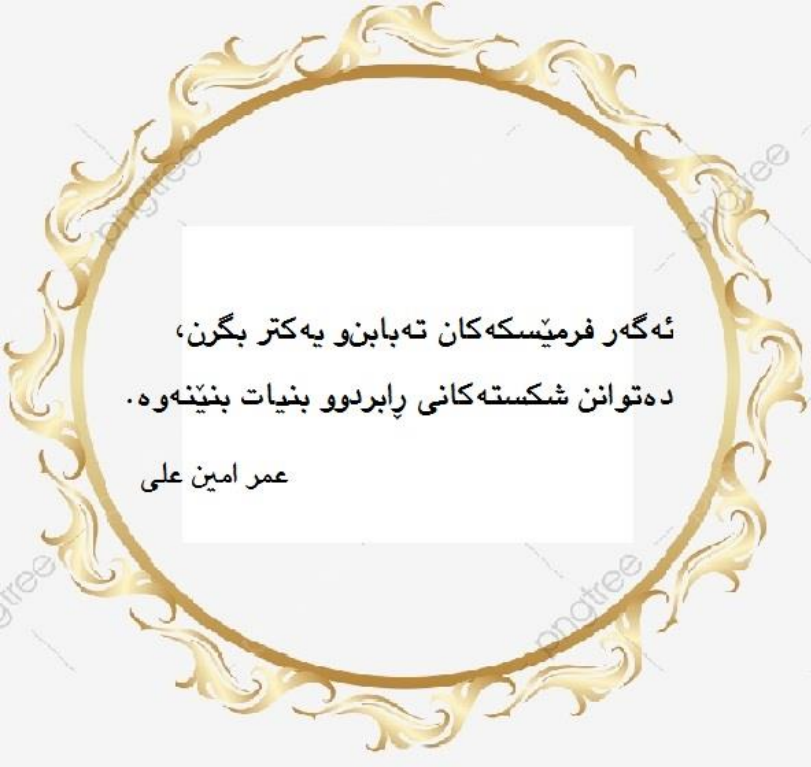
عمر امين على

هه نده سه ی عه قلّ

ئه گهر توانیت سنووری گروپو تیره و هۆزو
نه ته وه کان تیپه رینیت، به ئاسانی ده گه یته
ترۆپکی مرۆیی، ئه وسا خۆت به خه لکی ئه و
زهویه بی سنووره ده زانیت له ژیر کلاوه ی
ئاسمانیکی شیندا.

عمر امین علی

ئەگەر فرمیسکەکان تەبابن و یەکتەر بگرن،
دەتوانن شکستەکانی رابردوو بنیات بنێنەوێ.
عمر امین علی

شیّایه تی جیهانیکه راستبیژی

ناسنامه که یه تی.

عمر امین علی

قهزا (القضاء) واته: جیبه جیگردنی ئهو

فهرمانه‌ی که خوا داویه‌تی.

قه‌دهر (القَدَر) واته: کاتی دیاریکراوی

جیبه جیگردنی فهرمانه‌که‌ی خوا، له‌و

ئهندازه‌یه‌ی که بۆی داناوه.

قه‌زاو قه‌دهر واته: کاتی جیبه جیگردنی

برپاریک که خوا داویه‌تی، که‌س ناتوانی

له به‌رانبه‌ریدا بوه‌ستیت.

عمر امین علی

(سنن النسائي الكبرى (5474).

((سنن ابن ماجه (1943))

(صحيح مسلم (1453)).

مژینی مه مکی ئافرته ده ماری
خۆشه ویستی ده بووژینیته وه .

عمر امین علی

گومانم له وه دا نییه ئەم بوونه وهره
یهك دهسه لات به پێوهی دهبات،
ئەگەر دوو دهسه لات بان به دهردی
کوردستانیان دهبرد.

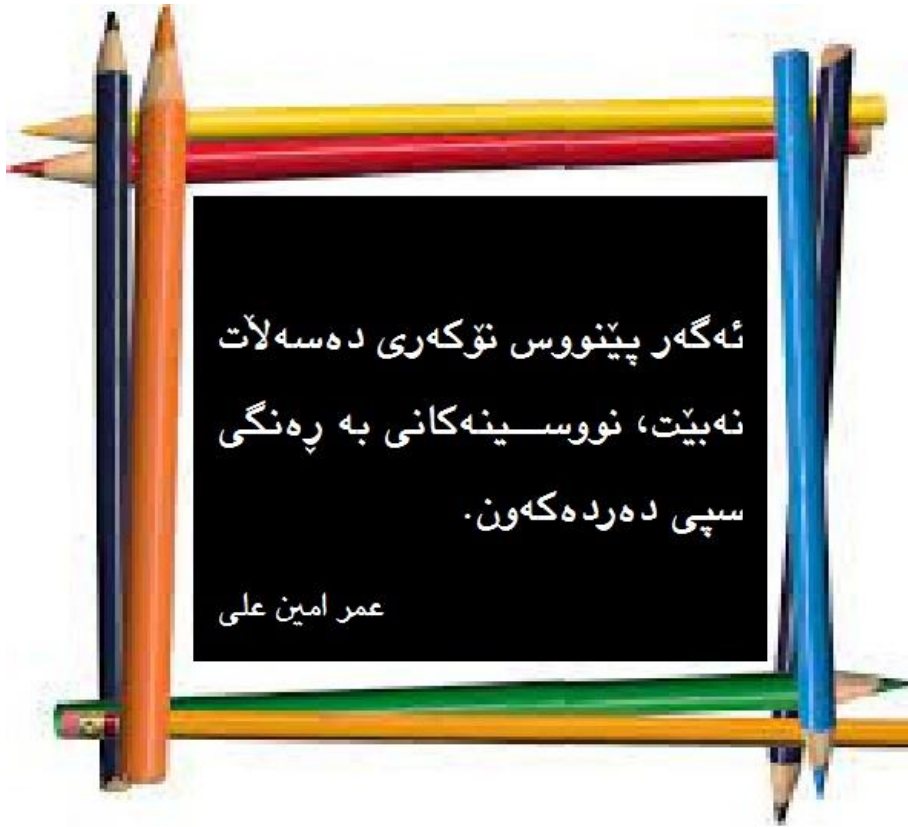
عمر امین علی

پنپیلکه

یه که م پله ی پنپیلکه ی
کاملیوونی مرویی، به
بوویری و چاونه ترسی
دهستیده کات، بویه
ترسنوکه کان هه رگیز
کامل ناین.

عمر امین علی

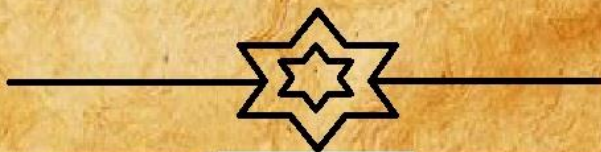
ئەگەر پېننوس نۆكەرى دەسلەلات
نەبىت، نوسىنەكانى بە رەنگى
سپى دەردەكەون.

عمر امين على

مه‌حاله هه‌ر ده‌بیٚت دوو خالی جیاواز بکه‌ونه
سه‌ر هیلیک، مه‌گه‌ر ماوه‌ی نیوانیان نه‌میٚنی،
ئه‌وسا وه‌کو یه‌ک خال ده‌رده‌که‌ون، هه‌رچه‌ند
یه‌کیکیشیان گه‌وره‌تر بیٚت له‌وه‌ی تریان، به‌م
شیوه‌یه‌ ته‌بایی له‌دایک ده‌بیٚت.

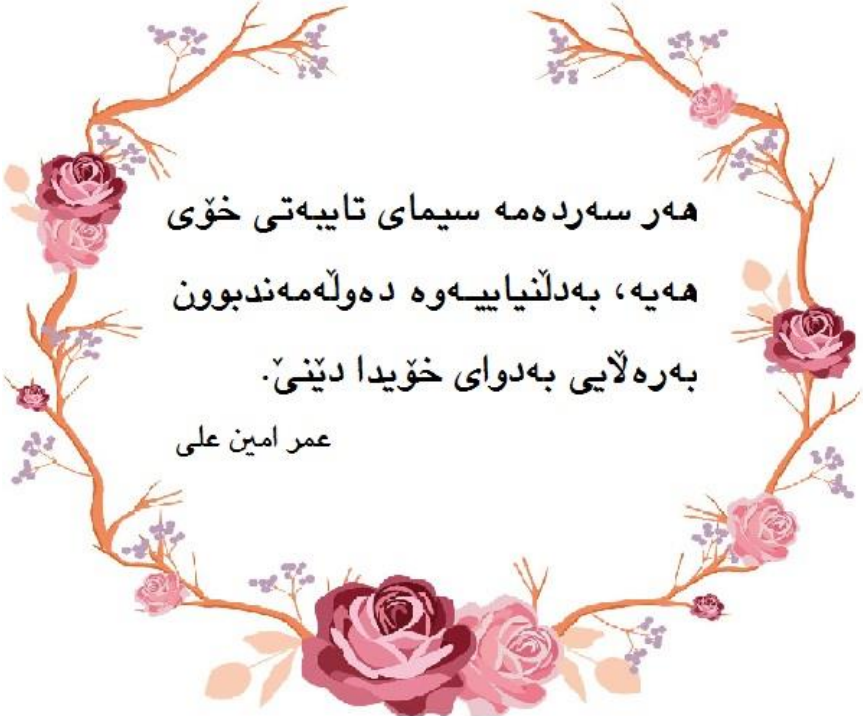

عەقل و ويژدان قبولى ئەو ناكەن
سياسەتمەدار دۆستى مرقاىەتى
بيت.

عمر امين على

هەر سه‌رده‌مه سیمای تاییه‌تی خۆی
هه‌یه، به‌دنیاییه‌وه ده‌وله‌مه‌ندبوون
به‌ره‌لایی به‌دوای خۆیدا دینیی.

عمر امین علی

له مملانیکانی ژیان، زانا نه گهر
شکست بینیت، له نه زان خراپتر
تیده که ویّت، خوانه خواسته
نه گهر نه زانیش سه رکه ویّت
نه وه دو دوشاو تیکه ل ده کات.

عمر امین علی

وشكه سالى و نه بوونى باران،
ره نگدانه وهى چه وتيه كانى
ئاده ميزادن .

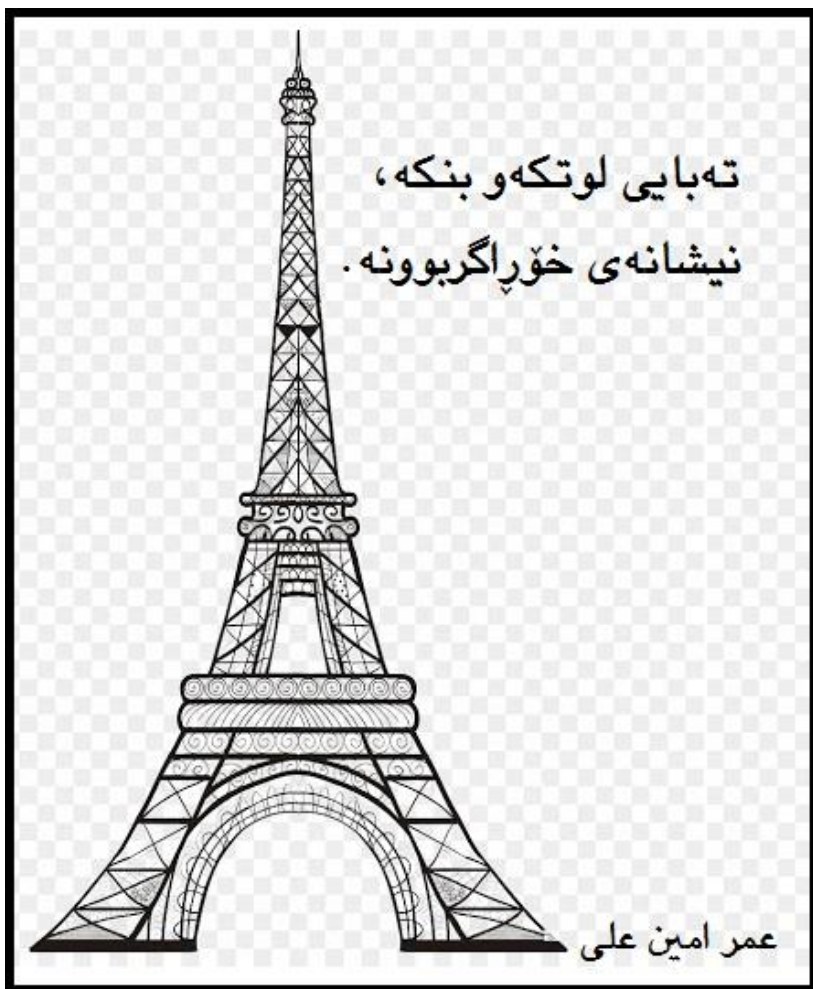
عمر امين على

The image features a black silhouette of a minaret on the left and a dome with a crescent moon on top on the right, set against a white and grey checkerboard background. The minaret has a tiered structure with a pointed top. The dome is a simple, rounded shape with a crescent moon symbol above it. The entire scene is framed by a thick black border.

مزگەوت بەبى مىحراب نابىت، بەلام منارەو
گومبەز ئەو ھەندەسەى مەعمارى دەولەتى
(عەباسى)ن، بۆئەو ەى سىماى پۆشنىرى
عەرەبى بە مزگەوتەكانەو ەبىت، پەيوەندى
بە ئابىنى ئىسلامەو ەنىيە.

عمر امين على

په چه بۆ داپۆشینى رووى ئافرهته،
ریشیش بۆ داپۆشینى ناخى پیاوه،
دابو نهریتی عه ره به، په یوه ندى به
ئایینه وه نییه، مرۆفیش سه ره به سته

عمر امین علی

پيسايى له نيو زگى مروڤدا پاكه، تا ئه وكاتەى
دېتە دەرى،

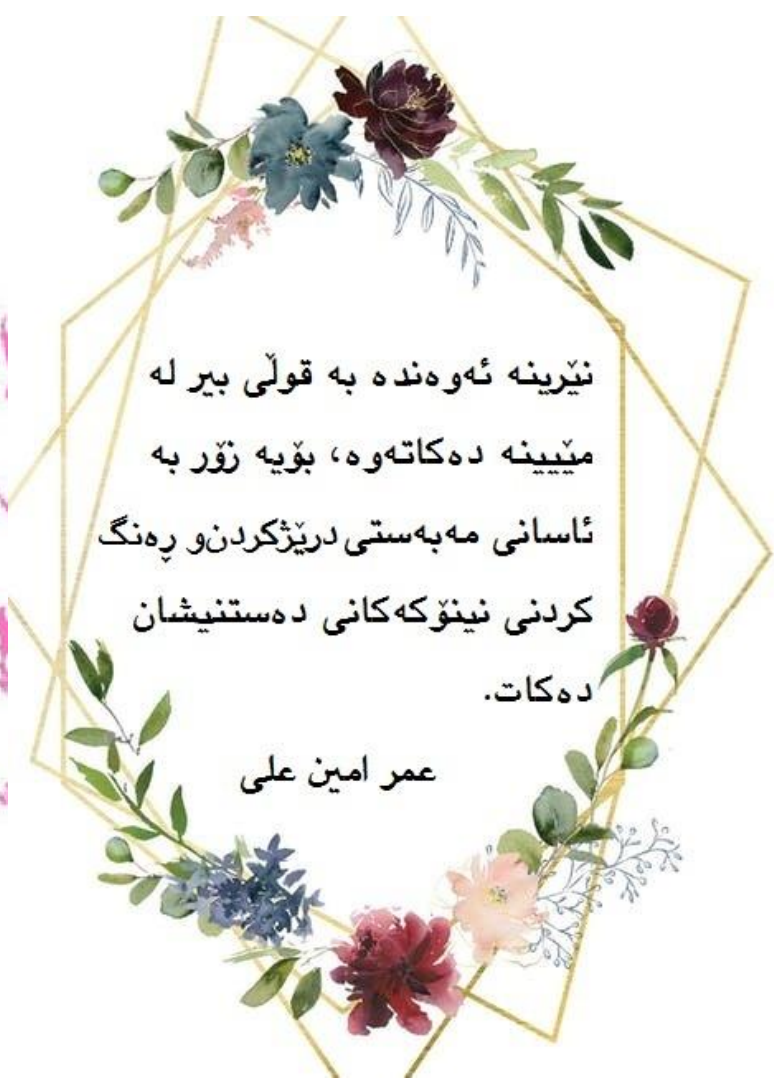
ئەوسا له گەل ئۆكسجين كارلېك دەكاتو بۇنىكى
كوشندە بەرپا دەكا،

ئاگادارپە چۆن وشەكانى ناو دەمت دەردەبېرى،
چونكە زۆر جارن بۆگەنيوى وشەكان له بۆگەنى
پيسايى كوشندە تره .

عمر امين على

بيورو ته ورداس و مشار، نه گهر له
ته مه نيکدا واز له دار برينه وه نه هينن،
نه وسا سه رده مه کان ژه نگاوييان
ده که ن و له کاريان ده خه ن.
عمر امين على

نیرینه ئەوەندە بە قولی بیر لە
مییینه دەکاتەو، بۆیە زۆر بە
ئاسانی مەبەستی درێژکردن و پەنگ
کردنی نینۆکەکانی دەستنیشان
دەکات.

عمر امین علی

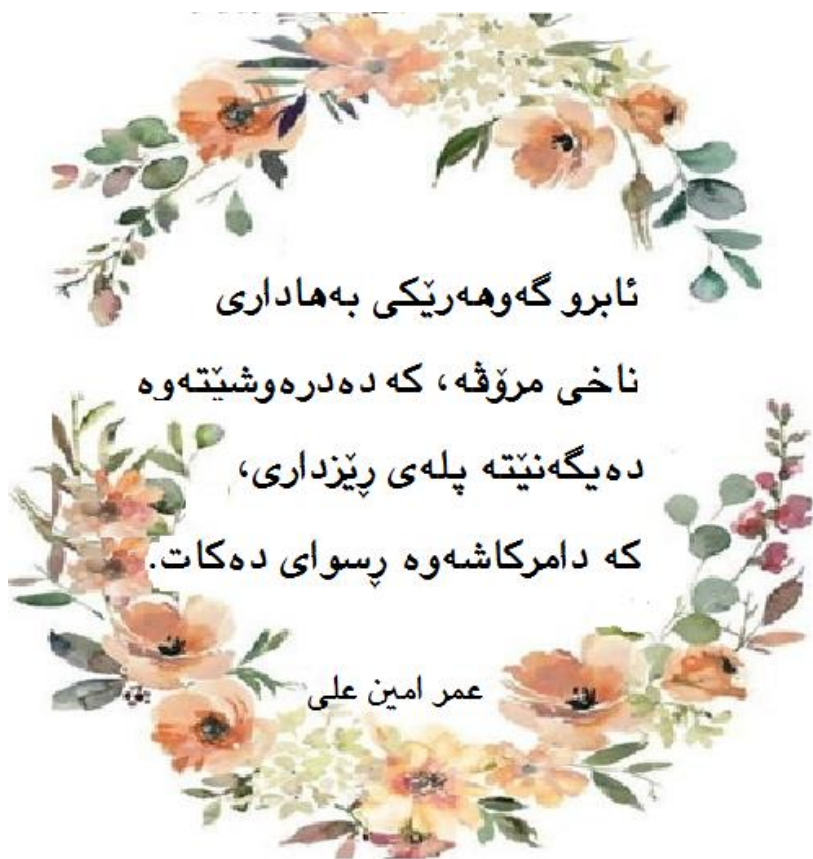

به نووربینی چاوی عه قَلت ته ماشای رِووداوو
پیشها ته کان بکه، مه هیله ویسته کانی دلت
به سه رتدا زالبن.

عمر امین علی

نابرو گه وهه ریکی به هاداری

ناخی مروّقه، که ده دره وشیتته وه

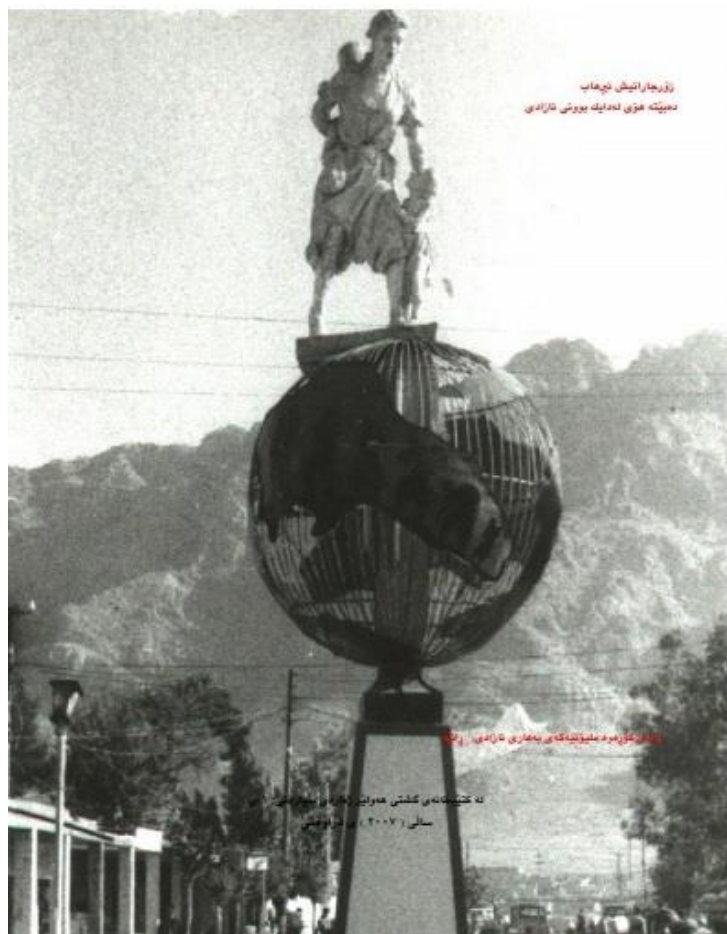
ده یگه نیته پله ی ریزداری،

که دامرکاشه وه رسوای ده کات.

عمر امین علی

میٹرو جیقنہی دہ سہ لاتہ!

(عمر امین علی)

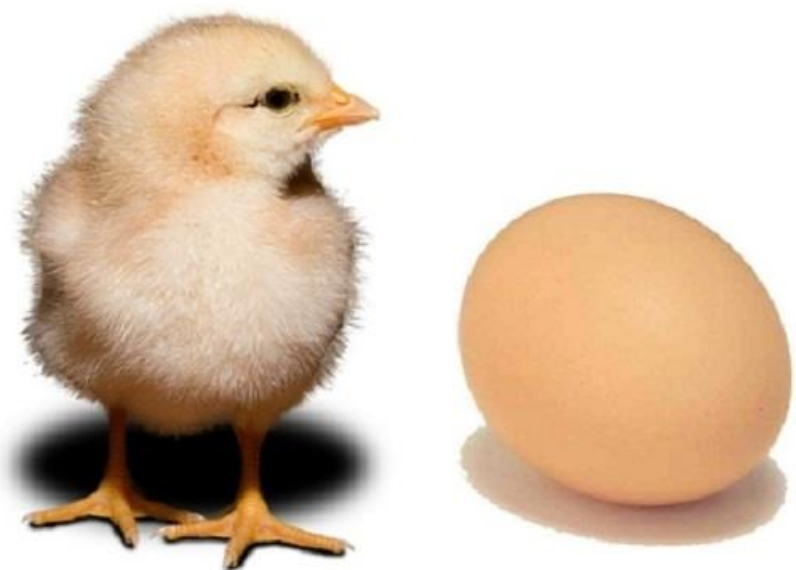

أَجَلٌ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ... (96) ال عمران

له قسه ی خوا زیاتر گویّ له قسه ی که سی تر
مه گرن: هموو نه و گیانه وهرانه ی له ده ریادا
ده ژیهن خواردنی گوشته که یان بو تان چه لاله.

ته فسیری دیار/ عمر امین علی

هه تا هیلکه هه بیٲ، ژیان زالّ ده بیٲ به سه ر مردن .
عمر امین علی

ياسای سروسشته، بۆ سه لامه تی ریگاکه
هه رده بیت گه وره یه ک رابه ر بیت.
(عمر امین علی)

قورميشى سياسه ت

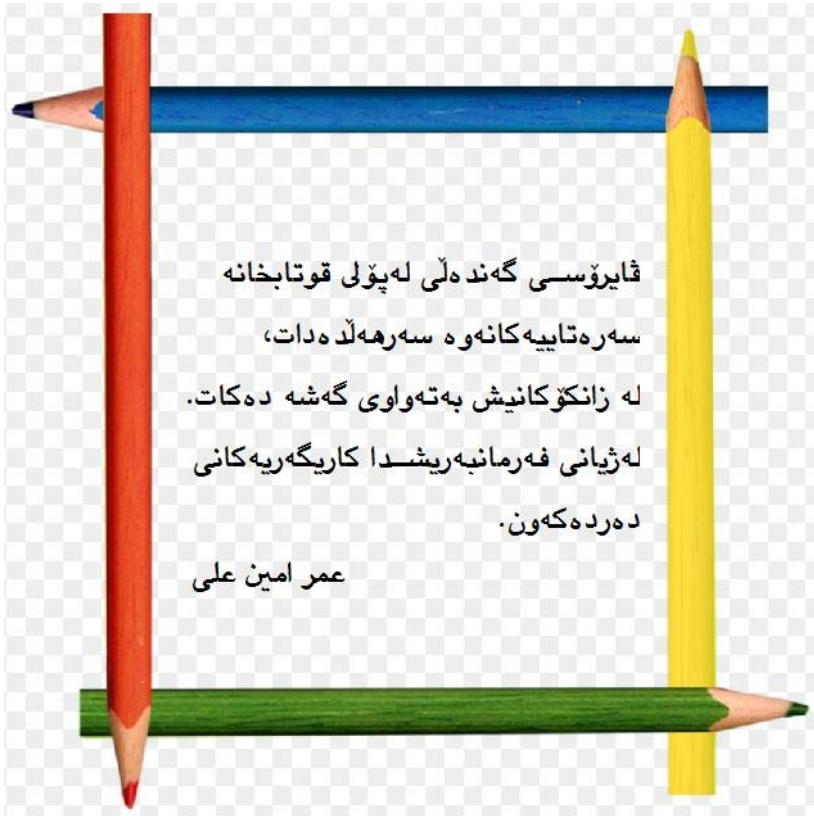
عمر امين على

مرؤف دروستكراويكى قورميشكراوه
بؤ كاتيكي دياريكراو، ئه و كاته ش
زور به خيراىي تيد په ريت، بويه
پيوسته ژيرانه به كارى بينيت به و
شيوه يه ي كه پيى راسپيردراوه بؤ
ئه نجامدانى ئه رك و ده سستكه و تنى
مافه كان، نه وه كه سسيكى تر بؤ
مه به سستى خوى قورميشى بكات،
پاشان له كوتايى ته مه ندا په شيمانى
بنوينى.

قايروسي گنده لي له پولي قوتابخانه
سه ره تاييه كانه وه سه ره لده دات،
له زانكو كانيش به ته واوي گه شه ده كات.
له ژياني فه رمانبه ريشدا كاريگه ريه كاني
ده رده كه ون.

عمر امين علي

درۆ نه كردن له نوێژكردن باشتره،
سزای داوین پیسیش، له لووت بهرزی و
خۆ به گه وره زانین سووك تره،
گوزه رانی ژيانی هه ژار، له دهوله مه ندى
چروك خوشتره.
خيانهت له گه ل دامینی دايكت، له سوودی
قازانجی قهرز، پیرۆزتره.

عمر امین علی / رانیه

قوغلۇ پاسەوانىڭ نىيە بۇ پاراستنى دەرگايەك، بەلكو پەيامىكە
لە خاۋەنەكەيەۋە بۇ خەلكى، بۇ ئەۋەى كەس دەرگاكة نەكاتەۋە!
(عومەرنەمىن عەلى)

دۆلار بکه ویتته هر مالیکه وه،

چیشته که یان سویر ده کات.

عمر امین علی

0

0) سفر هیمایه کی هۆشداریییه له سههر سنووری بوون و نه بووندا، خالی دهستیکی ژماره کانه، ژماره کانیش به های شته کانن، سفیش بی به هایه، بویه نا کریت له پیزی ژماره کان دابنری هیمایه که بو ناسینی ئه و ژمارانه ی پاش پری به های تو ژماره بنه پره تیه که له دایکده بن. عمر امین علی

عہ رہبانہ ی جووت ئہ سپ، تہ بایی ئہ سپہ کانہ
مایہ ی سہ لامہ تی گہ شتہ کہ .
عمر امین علی

پاستیه‌کان هه‌رچه‌نده بچووکیش بن، له شه‌وه‌زه‌نگی
سته‌مکاریه‌کاندا ده‌دره‌وشینه‌وه.

عمر امین علی

ئەگەر باوەشینیکم نەبیّت بۆ گەرمای
هاوینو، سۆپایەکم نەبیّت بۆ سەرمای
زستان، پیویستی چیم بە تابلۆیەکی
هونەرییە لەسەر دیواری ژوورەگەم؟

عمر امین علی

رہش مار، ماموستای وانہی عہ شقہ .

عمر امین علی

زیرہ کی ٹاویٰ نہ لہوہ دایہ ، راست و چہ پی
تہ نہ کان دہ گوریت و ناشہیلیت ہست
بہ خویان بکن .

عمر امین علی

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ (۱) البروج
﴿سویند به ناسمانی که لوودار﴾.

هتا به های پسته کان نه کرین به ژماره، له
بازگهی سنووری که لوداره کان دهریازت
نابیت، جا که گه یشیتیت نه وسا تیده گه یت
ئاده میزاد مه خلوقیکی چند لاوازه، هموو
شته کانی له ناسمانه وه ئاراسته ده کرین.

میژووی عه ره ب له شوین پیی حوشره کانه وه
چه کهره ده کات.
عمر امین علی

پلینگ که بریندار بوو، درتر ده بیټ.
عمر امین علی

مردن ویستگهی وهستانی
شه‌مهنده‌فهری ته‌مه‌نه .
عمر امین علی

پهنگی شین تیشکی ناراسته کراوی

چاوه پیسه کان ده مژیت.

عمر امین علی

ملکه چ بوونی میښی ههنگه بۆفه رمانی شارژنه که ی،
که شانەکان پر له ههنگوین ده کرین.
عمر امین علی

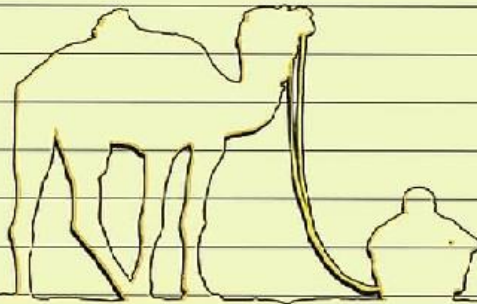
به پي پوژميري هجري، دهستيكي
رهمه زان و جه زني قوربان ده كه ونه هه مان
پوژي هه فته وه :

سي شه ممه، 2021 / 4 / 13 دهستيكي رهمه زان.

سي شه ممه، 2021 / 7 / 20 جه زني قوربان.

ته گه ر نه و دوو پوژه تيكيان نه كرده وه، واته هه له يه ك
له دهستيكي رهمه زاندا هه بووه.

(عمر امين على)

ریشمه که سایه تیه کان سوک و رسوا دهکات.

عمر امین علی

قهومی فیل پۆسته کان به پیی
ته مه ن و شاره زایی و توانای
جهسته دابه شده که ن.
شو و کردنیش به بریاری
میینه کانه، بویه به رده وام
بی ناژاوه ن.

عمر امین علی

سليمان له ميروله يه كي پرسى: سالى
چه ند خوار دنت ده ویت؟ ئه ویش گوتى:
ده نکه گه نمیک، به ده نکه گه نمیکه وه
خستیه ژیر قاپیکو، دواى سالیك بینی
نیوه ی خوار دووه، لیى پرسى بو نیوه ت
هیشتوته وه؟ گوتى: رزقه که که وتبووه
ده ست ئاده میزاد، منیش ترسام نه وه ک
له بیرم بکات و دواتر هیچ نه بیت بیخوم!
عمر امین علی

شوینی بهرز نهك هه ر كه له شیر،
بهلكو مه لاش جۆش ده دات.

له میژووی کۆپی کردنی ئاده میزاد،
خوا به که مجار میینه ی له نیرینه کۆپی
کرد، (حه وای له ئاده م دروستکرد)، له
له ههنگای دووه م، نیرینه ی له میینه
کۆپی کرد (عیسای له مریم دروستکرد).
ئیمه شی له هیلکه و توو به دیهینا.

پیره کان دلفیان له وهی
گه نجه کان تووشی شکست
ده بن و په شیمانی ده نوینن،
چونکه خویمان به و قوناغه دا
تیپه ریوون!
عمر امین علی

پەرلەمانی ھەر نەتەوہ یەك،
ئەگەر لە بەرزەوہندی گشتی
نەبوو، دەبیّت بە کافتریا .

عمر امین علی

یه کیزی:

شووره ی پاراستنی نیشتمانہ .

عمر امین علی

پهنگه کان مانای جیاوازی
پهگهزه کان ناگه یه نیّت.
عمر امین علی

ئەگەر پىنە بۇ جوانى بىت،
خاۋەنەكەى ناشىرىن دەكات.
عمر امين على

بۇ زانىنى ھۆكۈرى كېشە يەك وەكو ئەلقەى پىواز بەدوايدا
بگەرى تا دەگەيتە ناوەرASTEكەى، ئەوسا ھەموو شتېكت
بۇ روون دەبېتتە وە .
عمر امين على

خوآئه وه نده ی ریز دایه سه گ، شه رهی هاورپیه تی
گه نجانی ئه شکه وته که ی پیبه خشی، که چی له لای
ئیمه ش گلاوه!
عمر امین علی

مه رج نيه

هموو زيندوو هكان

بخون و بخونه وه .

گرنگ نه وه يه :

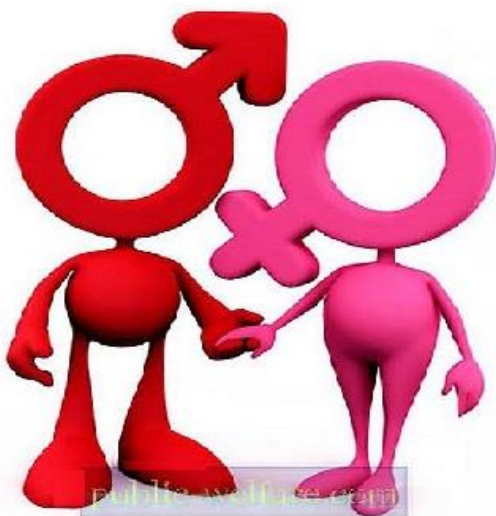
هه ست به بوونيان بكه يت .

عمر امين على

له کاتی جووتبونی ژنو پیاویک، کامه یان زووتر
ره حهت بیټ، شیوهی کورپه که ده باته وه سهر
که سوکاره که ی خوی. (33 - 314) صحیح مسلم.
عمر امین علی

سسٲه می ھاتووچۆی میرووله ئه وهنده
تۆکمه یه، نه شه قامه کان قیرتاو کراون و
نه هیماکانی ھاتووچۆش دانراون، که چی
پیگدادان و وهرگه رانیس پوونادهن.

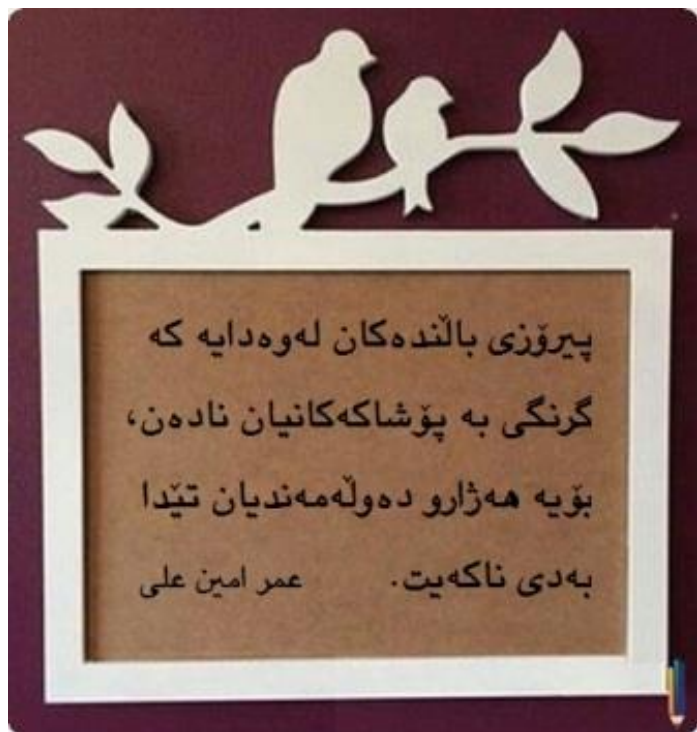
عمر امین علی

سور کردنی لیوه کانی میینه په یامیکی ناگرداره .

عمر امین علی

کرنگ ئه وه نییه هه موو خه لکی تو
بناسن، ئه وه ی گرنکه تو هه موو
خه لکی بناسیت، بوئه وه ی خزمه تی
چاکه کان بکه یتو له خراپه کانیش
به دوور بیت.

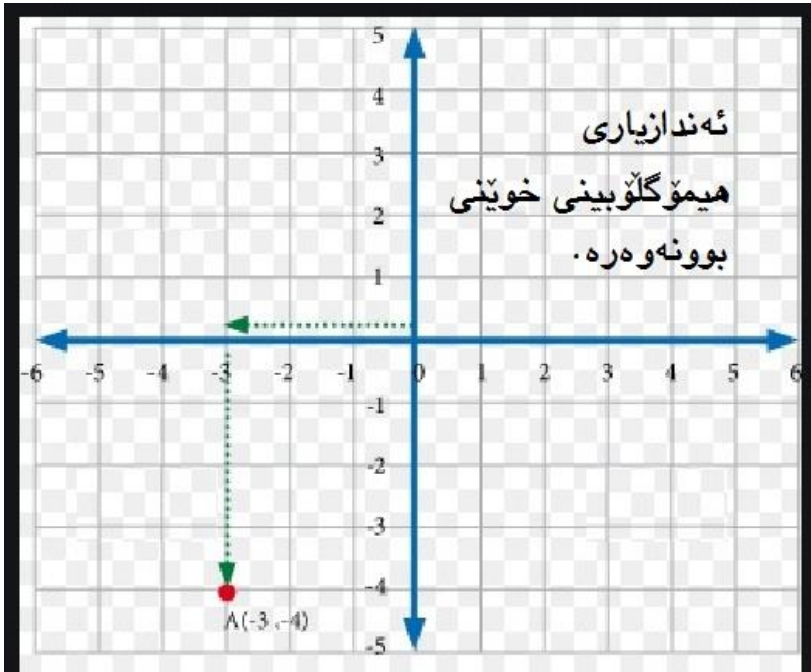
عمر امین علی

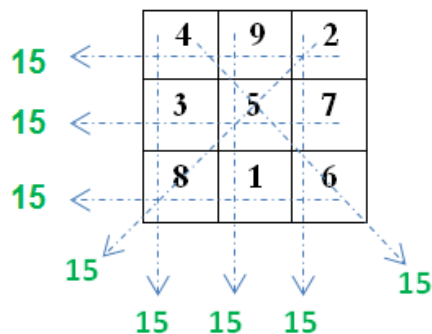
په پوسلیمانہ ، وه کو فروکه ی ئاواکس ، هه موو نهیئی
عه رشی به لقیسی له یه مه نه وه گه یانده سلیمان له
فه له ستین. (22) النمل، تهفسیری دیار/عمر امین علی

ئەندازىياري بۆمادەزاني ئالۆزترين زانستە.
عمر امين على

له علمی فهله کدا، نو که وکه به که ی کومه لی
 خور، ده بیټ به رده وام که وکه بی پینجه م له
 ناوه پراست بیټ، بوئه وه ی له گله سورانه وه و
 جووله شدا پارسه نگی کومه له که تیکنه چیت.
 عمر امین علی

له علمى بۆماوه (الوراثة)، پيويستيت به فه حسى
خويى نيبه، تهنه به سه رنجى عه قل هاوكيشه كان
شيكار دهن، پياويكى چاوره شى يه ك ره گو
ژنيكى چاوره شى يه ك ره گ، مه حاله مندالى
چاوشينيان نابن. عمر امين على

ئەو ئونگوستىلەي دوورمانە، ئەگەر دەرزىيەك بە قوماشىدا
تىنەپەرى لە پاشەلىەو فشارى دەخاتە سەرو تىيدەپەرىنى،
فشارى ئونگوستىلەي سىياسەتىش لەسەر پاشەلى پەرلەمانتار،
دەبىتەھۆي تىپەراندنى ياساكان.   عمر امين على

برنج به بیّ پالوتن، خواردنیکی تایبه تی خه لکی کابولی پایته ختی
نه فغانستانه به (کابولی) به ناوبانگه، له کوردستانیش کردوویانه
به (قبولی).
عمر امین علی

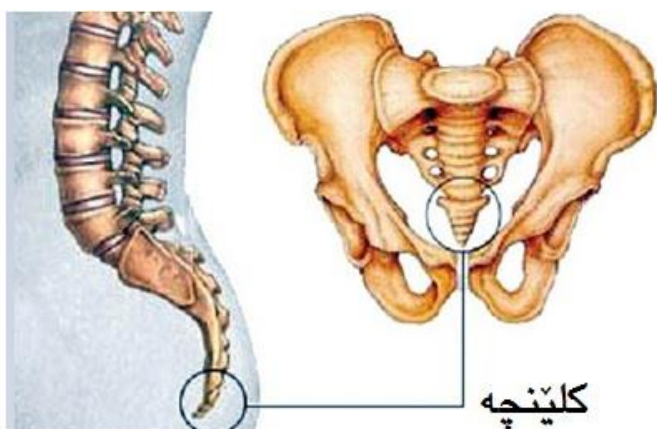

ته ماشا که رانی نیو یاریگایه ک، له هه موو که س
باشتر هه له ی هه ر دووک تیپه که ده بینن.
عمر امین علی

لاوازی ئادەمیزاد لەو دەدایە: هەر ئەو نەندە
حالی بوووە که گوی تەنها بۆ بیستنه.

عمر امین علی

کلینچه‌ی ئاده‌میزاد وه‌کو فلاش میمۆری وایه،
 هه‌موو زانیارییه‌کی له‌سه‌ر خاوه‌نه‌که‌ی تیدایه،
 گل هه‌موو جه‌سته‌ی ئاده‌میزاد شیده‌کاته‌وه،
 ته‌نها کلینچه‌که‌ی نه‌بیّت، له‌پۆژی دواییدا له‌و
 فلاش میمۆرییه‌وه بی‌زیادو که‌م وه‌کو خۆی
 دروستده‌کریته‌وه. (عمر امین علی)

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ (19) بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ (20) الرحمن

مه‌رچه‌نده به‌فریش له پی‌کها‌ته‌ی ئاوه‌،
به‌لام جیاوازی چریه‌کانیان ناهیلّیت تی‌که‌لبن.
دوو ده‌ریای شیرین و سویریش به‌هوی
جیاوازی چریه‌کانیان ئه‌به‌د تی‌که‌ل نابن.

خرخال زهنگی له رینه وهی قاچه کانی ئافره ته،
دلی نیرینه کانی پی ده ورژینی، خرخالی قاچی
راستیش مه بهستی تایبه تی خوئی هه یه.
عمر امین علی

له نیوان به سته له کی زستان و مه نجه نیقی
هاویندا، له وه پرگاگانی به هار به هه شتی
ئاژه له کانه و، پایزیش بو ئاده میزاده کان
شه به تخانه ی شه رابی میوه کانه .

عمر امین علی

ژانه کانی رابردوو، دهبنه بهردی بناغهی

بنیاتنانی داهاتوو.

عمر امین علی

هه ره ئه نگوستيله يه كي په نجه ي ئا فره تان به پي ي
په نجه و شوين و ژماره ماناي تاي به تي خو ي هه يه ،
خوا پيا وان به دوور بگري ت له مه كرى ئه نگوستيله ي
په نجه ي گه و ره .
عمر امين على

خواردنه وهی مه شرپوب، بی هیواییه،

هانابردنه بو بهر دنیای خه یال.

عمر امین علی

بەھۆى پەفتارى قەومى (لووت) ھودە مرؤفە فيرى
جادور دەبيت، ريگە بۇ جندووكە كان خوشدە كريت
بچنە نيو جەستە يەو، كارناسانى بۇ بگەن،
پەگى ھيلكە دانى ئافرە تيش وشك
دەكاتو نەزۇك دەبن.
عمر امين على

دەرياي مردوو

چوكليات، فيشه كي شهري پوژانی جه ژنه .

عمر امين على

که ئەرکیکی نیشتمانیت به جیهینا
چاوه ریی هیچ پاداش تیک مه که،
چونکه تهرازوویه ک دهستناکه ویئت
بو کیشانی ئه و پاداشته .
عمر امین علی

به دنیاییه وه میژووی له دایک بوونی مقاش،
دهکه ویته دواى سووتانی په نجه کان.
عمر امین علی

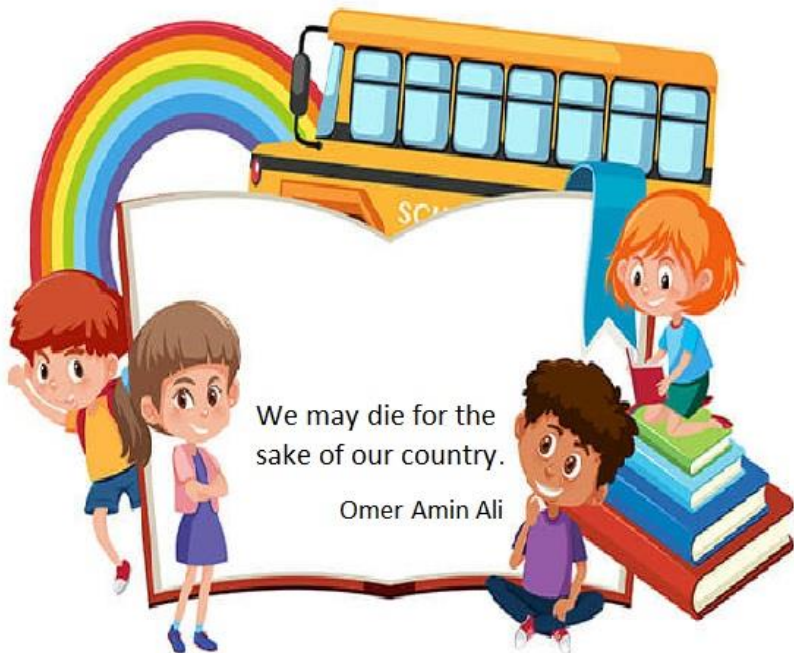
میرزا مہنگوری لہسہر گیارانہ وہی خہونیکی
زانستی، لہنیو چیرۆکی (گہشتی ئەستیرہی
مہریخ)، ئەوہندہی نہمابوو رەجم بکریت،
عمر امین علی

مهرگه ناوی (مهرجین) بوو، پانۆرامای مهرگی
له شکره که ی خالیدی وه لید کردی به مهرگه .
عمر امین علی

پارچه نئیسکیك، درترین سهگ له چه په ده خات.
عمر امین علی

یه که م ویستگه ی پاسی زانست باخچه ی ساوایانه .

ته بایی چه رخه کانه که نه سپی ناسن به بی گرفت
به ره و پیشه وه ده پروات. **عمر امین علی**

باجرسیشت بیّت،
به لآم مه هیله له زانست دابریییت
دهنا وهك ئاژده لی کیویت لیّدیت.
عمر امین علی

فیشہك پینوسی نا کاملہ كانه .

عمر امین علی

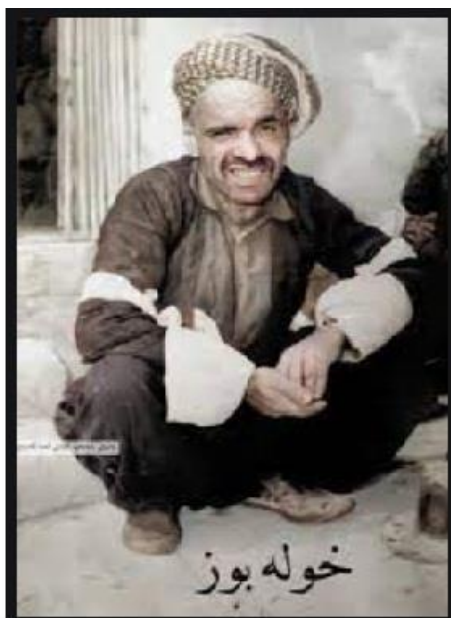

هه تا تهنگاو نهبيت،

گرنگی ئاودهستت بۆ ده رناکه وی.

عمر امین علی

قاره‌مانه‌کان ته‌نھا له گه‌ردنیا نه‌وه ناخنکی‌ندریښ.

له مه‌نعه‌ته‌جه‌وله‌که‌ی ساڵی (63)، دوو ئینزیاتی لیوای
بیست له‌مه‌لکه‌ندی خوله‌یان ده‌ستگیر کردبوو، ئه‌ویش

هاواری ده‌کرد: به‌رمده‌ن خنکام!

عمر امین علی

بیژینگ، دادوهریکی دادگای بالایه.

عمر امین علی

مه حاله هه سه رده كه وى
ئه و ميلله ته ي سنگى كچانى،
وه كو قه لغان
له هه لمه تدا پيشده كه وى.

عمر امين على

به لوعه ، پاسه وانیکه بی چه کی دهر ووازه ی ژیا نه .
عمر امین علی

گسك، نُه نداميكي كاراي ده زگاي خاويني ژينگه يه .

عمر امين على

ئاو پیسی جهسته پاکده کاته وه،
به خشینی مال و سامانیش،
پۆخله واتی دهروون راده مالیت.

عمر امین علی

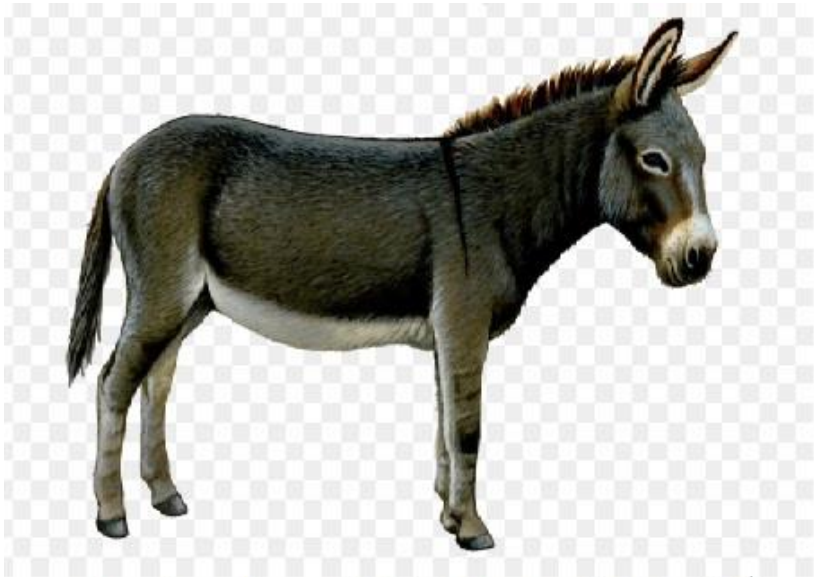

پاکو خاوینی ترۆپکی شارستانیته.
عمر امین علی

ئەگەر دەھۆل و زورپنا بوون بە ئامییری موسیقا،
ناکریت چاوەشەکان نەبن بە ھونەرمەند.
عمر امین علی

گویدریژ، که به ریپازیکدا دەروات، بو جاری
دووه م شارهزا ده بیئت، مرؤفیش ئه گەر جاری
دووه م و سیهه م شاره زایی په یدا نه کرد، حه ق
وايه بیریک له خوئی بکاته وه .
عمر امین علی

لۆگۆی نه ته وه یه کی پاره په رست.

عمر امین علی

شیرازہی کۆمہ لگا، له دامینہ وه
دہستپیدہ کات، ئە گەر پاسەوانی
دامین نہ ما، مروژ کۆوی دہ بیت.
عمر امین علی

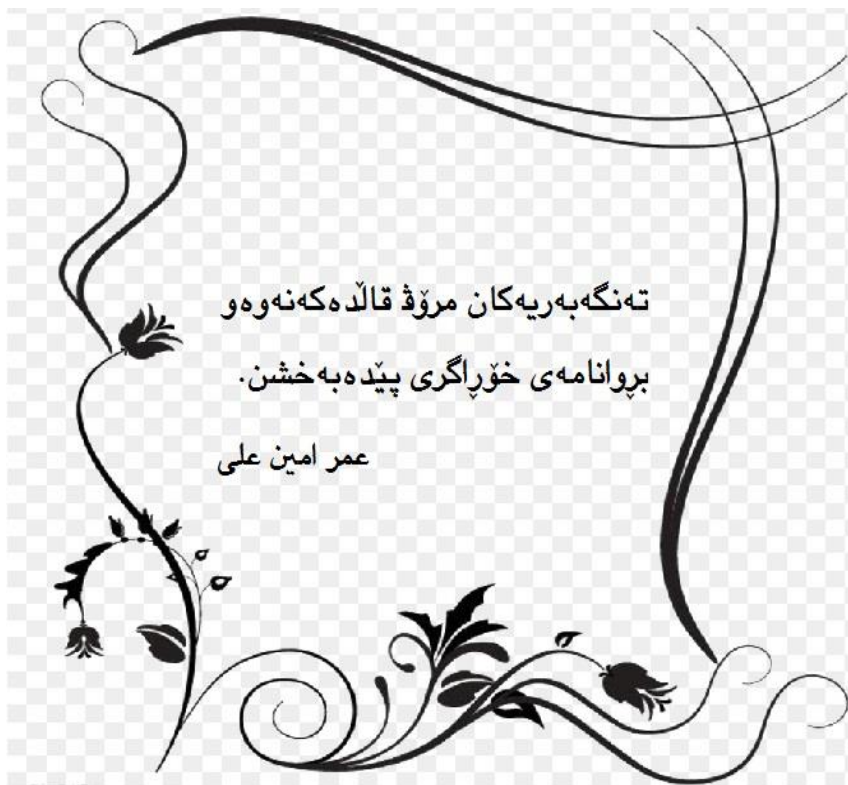

مییینه جوان بیٔ یان ناشیرین، کورت
بیٔ یان بالا بهرز، مه بهسته که ناگورپی،
ئه وه ی گرنگه نه هیلی نیرینه به ره لا بی و
له سایه و سیبه ره که یدا بیحه وینیتته وه .

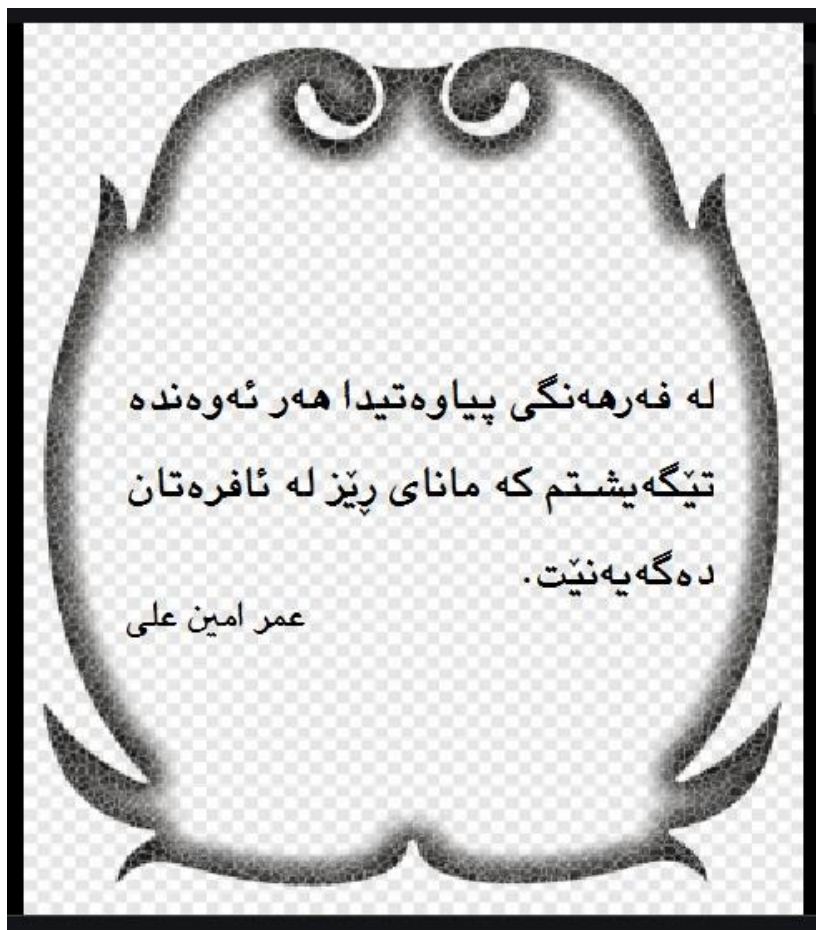
عمر امین علی

ماسى قومىك له ئاوى دەرياگەى ناخواتەوہ، نەوہك ئاودكە
بېرىت و كۆتايى بە ژيانى ناو دەريا بىت، بۆيە لە ھەسرەتان
ناوزگى رەش دەبىت. عمر امين على

له ديموكراتيه تدا، سسس ته مه كه
ئوه نده توكمه يه، ئه گهر تاكيك له
مه لېژاردن مه يلى به شدارى نه بىت و
دهنگيش نه دات، گوناچه دهنگه كه ي
بفه وتى، سه ره نه نجام بيه وي ت يان
نه يه وي ت دهنگه كه ي له به رژه وه ندى
مه لېژاردن هه ژمار ده كر ي ت.

عمر امين على

زیندانی تاوانباریک وەرگرتنه وهی مافی سسته م لیكراویك نییه،
بویه زیندان بۆ سزادان نییه؟ بهلكو بۆ ئه وهیه تاوانبار له ژیر
دهستی دهوله تدا بیته، به زووترین کات له ماوهی چهند رۆژیک
ببریته بهردهم دادگا، جا له وی له زیندان پزگاری دهبی و سزای
تاوانه که ی وهرده گریت.

عمر امین علی

بوتوکس بۆ به تامکردنی ماچی لیوه کان نییه، به لکو
بۆ هه لئه له تاندنی نیرینه کانه، دواى ماوه یه ک میینه
دهکات به مه یمون. عمر امین علی

له بوواره دژەکاندا، سەرما دژی گەرمایە، پووناکی دژی
تاریکییە، هەژاری دژی دەولەمەندییە، مردن دژی ژیانە،
ناکریت لە یەك کاتدا سەرماشت بێت و گەرماشت بێت،
دەولەمەندییەت و هەژاریش بێت، گۆرینی ژیان بۆ مردن
گواستنه‌وه‌یه له ژیان‌ه‌وه بۆ مردن، بەبوونی ھۆیەکی
یاریدەدەر کە ویستی دروستکەرە کە یە لە کاتیکی دیاریکراو.
جا لە سەر ویستی دروستکەرە کە خۆتان ئامادە کەن بۆ مردن.
گۆرینی مردنیش بۆ ژیان گواستنه‌وه‌یه له مردن‌ه‌وه بۆ ژیان،
بۆیە مردن کۆتایی بوونە کەت نییە، هەر دەگەرپیتەوه بۆ
ژیان بە شیوازیك کە جارێکی تر نەمریتەوه بەبوونی ھۆیەکی
یاریدەدەر کە ویستی دروستکەرە کە یە لە کاتیکی دیاریکراو.
عمر امین علی

له بیسته کانی سه دهی رابردوو، له بناری کۆسرهت،
دکتۆر نه بوو، که یه کیك نه خوۆش ده که وت، به په له
ده زیحه که ی (نه نه حه بیبیان) له میرزارۆسته م بۆ
ده هیئاو ده یانخسته سه ر زگی، نه خوۆشه که یه کسه ر
چا که ده بۆوه .
عمر امین علی

(میشکی میٹھے ھےنگوینہ کہ قہ بارہ کہی لہ سہری
دہمبوسیک تیناپہ ریٹ، خیرترین و ہلامدانہ وہی ھے یہ
بؤ جیبہ جیکردنی کارہ کان، بہ شییوہیک لہ ماوہی
یہک چرکہ دا و ہلامی جیبہ جیکردنی یہک ترلیون کارو
فەرمان دہ داتہ و ہ). (تہفسیری دیار/عمر امین علی)

مه لا لۆكز گئیرایه وه: له مزگهوتی گه وره ی رانیه، مامۆستا
قسه ی بۆ خه لکێك ده کرد، سه گیکیش هات به رانیه ری
دانیشت، منیش پیمگوت عه یب ناکه ی هاتوویته مه جلسی
مامۆستا؟ به نابه دلی هه ستاو مزگهوته که ی جیهیشت.

عمر امین علی

0.1

ئۆپۆزسيۆن واتە: سفرى پيش فاريزه .
(به كهرى ناويى له كورتانه كهى ده دات)
عمر امين على

مۆرى موختارى شارۆچكەى پردى
ئۆكتۆبەرى 2017   عمر امين على

ئاسودەيى بالندەكان لەوهدايە، بىر لە كۆكردنەوہى
سامان و سەرۆت ناكەنەوہ، بۆيە بەردەوام ئازادن.
عمر امين على

به کارهینانی ده فری تیقال، نیشانه‌ی ته‌مبه‌لی کابانه،
پلاوی سه‌ر پۆلوی داربه‌پوش، تام و له‌ززه‌تی نانخوانه.
عمر امین علی

﴿رۆمه كان له شهړه كه دا ډۆران له

نزمترین شویڼی سهر زهویدا، ﴿3﴾ الزُّومُ

(تفسیری دیار/عمر امین علی)

دهریای مردوو نزمترین په له ئاوی سهر گوی زهوییه و
به رده و امیش له دابه زیندایه، ده بیټ بهرنامه ی چییټ
بو ژیان له سهر زهوی؟

دهنکه شقارته نييه که ناگريک به رپا دهکا ، گري ناخي
به کارهينه که يه دهنکه شقارته که ناگر دهدا .
عمر امين علي

مه‌رچه‌نده دیارنینه و له ژیر خاکدان، به لام کاریگه‌ری
ره‌گه‌کانه، که نه‌مام بالا به‌رزی ده‌نویئی.
عمر امین علی

گه لای درهخت و شه پۆلی ده ریا،
شاشه ی درکه وتنی ره شه بان. عمر امین علی

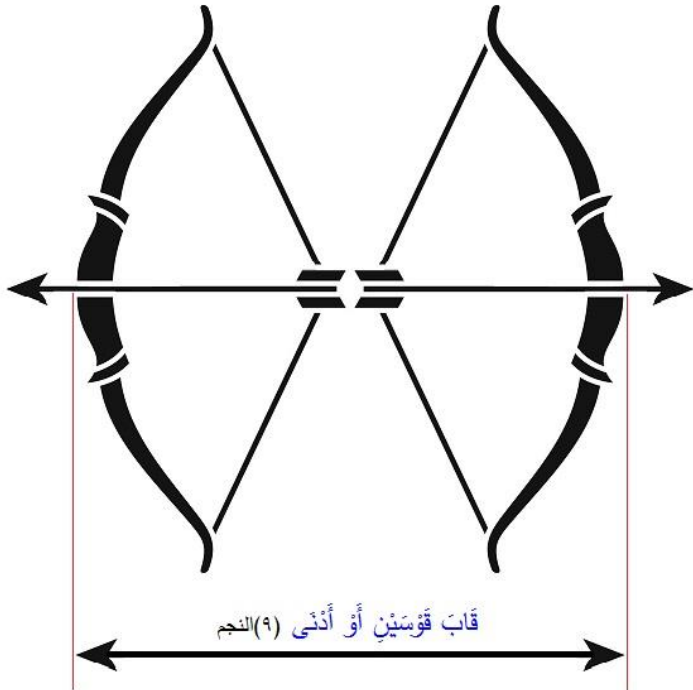

رهنه گه کانی په‌ری تاووس، شکستیان به بیردۆزه‌که‌ی
داروین هیئا .
عمر امین علی

تاوانی ئاسمانی تیدا نییه، خاشاکه که ی ده که ویته سه رزه وی،
ته ما حکاری زه وییه هه موو شته کان بۆلای خۆی کیش ده کات.
عمر امین علی

﴿له دیداری پهروه دگاردا﴾، ماوهی نیوان خواو محمد وهکو
 دووری ئهوسه ره و سهری کووپی دوو که وان یان که متر بوو. ﴿﴾
 عمر امین علی

نیرینه‌ی جالجالۆکه، راسته‌خۆ دوا‌ی جووتبوون ده‌مریت،
ئایا له‌خۆشیان‌پووح‌ده‌دات، یان‌مییه‌که‌ده‌یکوژیت؟
عمر‌امین‌علی

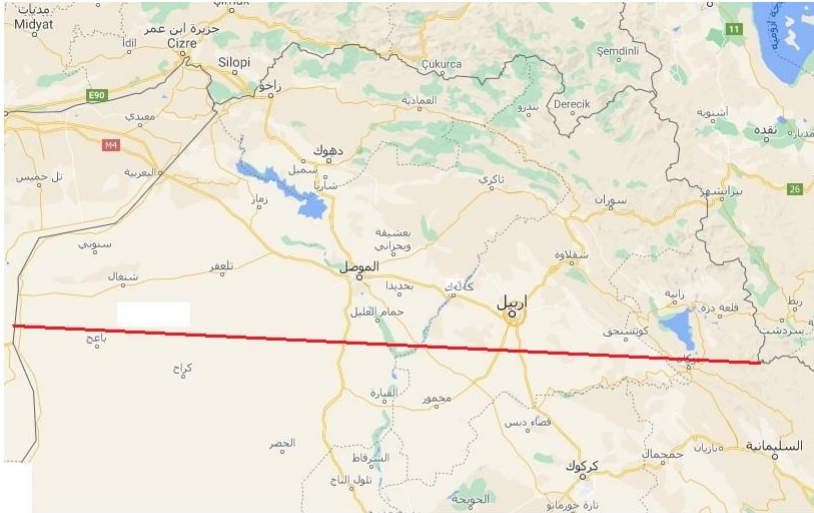
(عبد الملك كورپی مه پوان) عاشقی قورئان بوو، كه كرا به
خه ليفه، به قورئانه كه ی گوت: نه وه دابرائی من و تویه .
عمر امین علی

(میش کونه ندامی هه رسی نیه، به هه رسکردنی دهره کی ماده هه
هه رسکه ره کان به سهه ر خوراکه که دا ده پزیتو، به هوی بوپیه که وه
ده یانمزیت و راسته و خو له خوینه وه ده گنه خانه کانی له شی، هه
هه ولیک بده ی نه وشتانه له میشه که وه رگریته وه، دادت نادات و بی
که لک بوون، چونکه خواردنه کان به هوی ماده هه رسکه ره کانه وه

له یه ک هه لده وه شین. (ته فسیری دیار/ عمر امین علی)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرِبْ مَثَلًا فَاذْكُرُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ
اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْدِئُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ (73) الحج

کارتی سوری هیئتی (36)ی بریاری (688)ی ئه نجومه‌نی
 ئاسایش میلیه‌تیکی له فرکردن پزگار کرد. **عمر امین علی**

لاوازی یاسا دستکرده‌کانه که دادوهر له‌سه‌ره‌تای
کی‌شه‌کان هانا بۆ‌به‌ر سویند‌خواردنی قورئان ده‌بات.
عمر امین علی

ئەو پۆژەى كە پادەگويزام و بە زىندووىى لە چال دەنرام و
كىماباران دەكرام، كافرەكان بۆم دەگريان و، موسلمانىكىش
نوقەى لىۆه نەدەهات. عمر امين على

دایکه فەرهنسیه که ی
نه ته وهی کورد .

دانیال میتران

عمر امین علی

مارگرېت جۆرچ شېلو

موعجيزه و نهښه كاني
قاره مانېكي كورد.

عمر امين على

(رمزي نافع آغا رشيد آغا)

گوتفريد موللر (۱۹۱۴-۲۰۰۹)

(له پوژمه لاتی گرگرتوو) 1943

بیره وه ریه کانی موللر و هاوړپیکانی، له نه شکه وتی
(کونه فلوسی)، ته ماحی قاچاغچیه ک چاره نووسی
نه ته وه یه کی زینده به چال کرد.
عمر امین علی

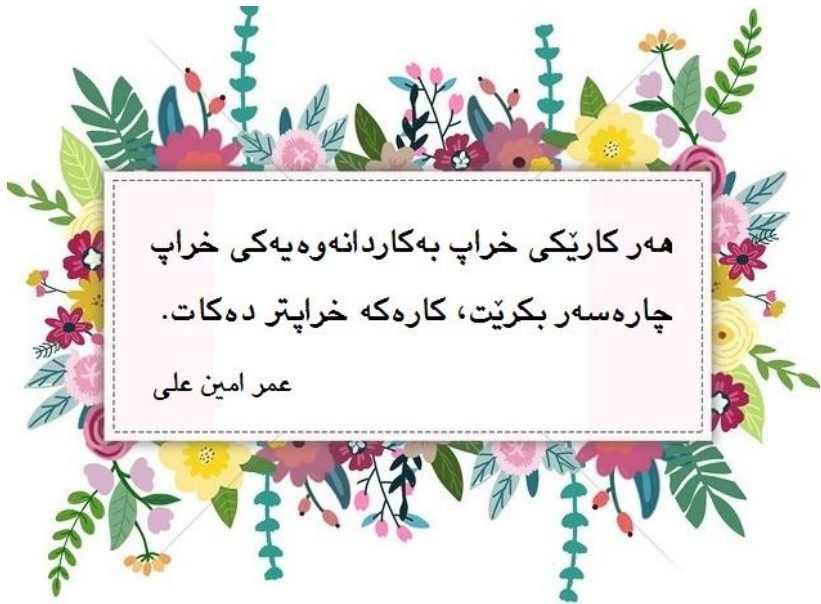

شکستی قوتابیه کان له فشه لى
مامۆستا کانه وه یه .
عمر امین علی

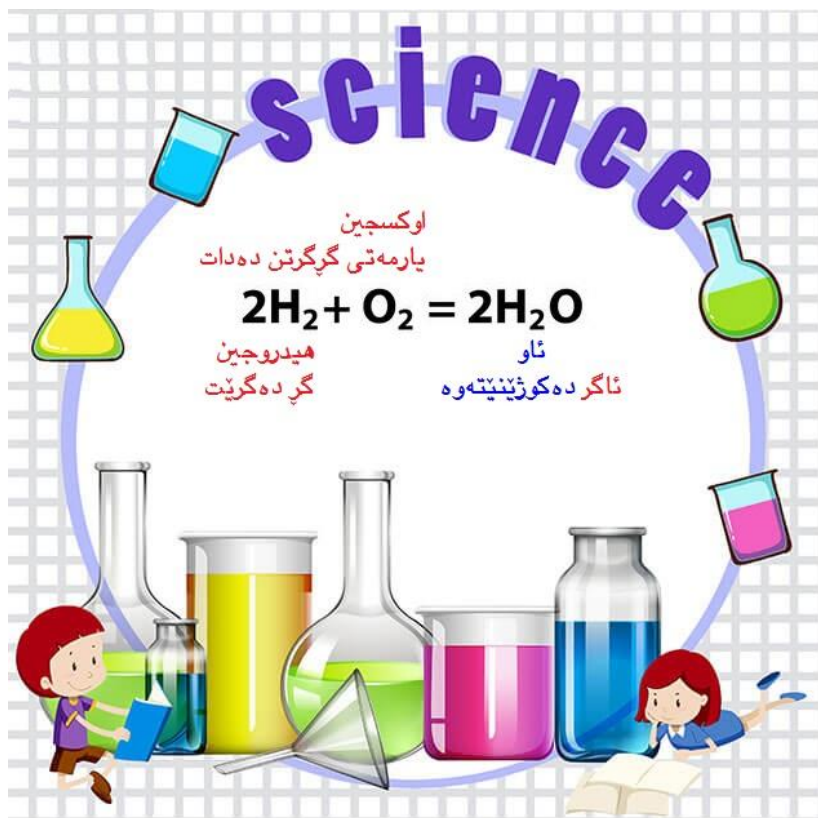

هەر کاریکی خراب به کار دانه و هیه کی خراب
چاره سه ر بگریت، کاره که خراب تر ده کات.
عمر امین علی

که‌لله‌ی ره‌ق گول‌ی تی‌دا نارو‌یت.
عمر امین علی

مه حاله حوشتر به بی بیابان، یان به پروو به بی چیا بژیەن،
که چی مروّقه له پیناوتیروونی باخه لّو دامین، به مملانیی
مه رگی ئیجه دا کوچ ده کهن، بوئه وهی به ره نجبه ری بژین.
عمر امین علی

